

ИЖТИМИЙ ҲИМОЯ БЎЙИЧА МАҲАЛЛА ДАРАЖАСИДА ТИЗИМ ЯРАТИЛАДИ

Шавкат Мирзиёев раислигида 29 апрель куни эҳтиёжманд аҳолининг ижтимоий ҳимоясини янада кучайтириш чора-тадбирлари юзасидан видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди. Унда нурунийлар, пенсионерлар, ногиронлиги бўлган шахслар ва аҳолининг бошқа тоифаларини моддий қўллаб-қувватлаш ва уларга ижтимоий хизматлар кўрсатишни кенгайтиришга қаратилган қатор муҳим вазифалар белгиланди.

Мамлакатимизда 3 миллиондан ортиқ ёки аҳолининг қарийб 9 фоизини нурунийлар ташкил этади. Кексаларни моддий қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳолидан хабар олиб, ҳар куни ғамхўрлик қилиш, эътиборни кучайтириш бўйича маҳалла даражасида тизим яратилади. Кекса ёшдаги ҳамда эҳтиёжманд аҳолини моддий қўллаб-қувватлаш ишлари давом эттирилади. Жумладан:

- 1 майдан пенсия ва нафақалар 12 фоизга оширилади;
- энг кам пенсия оладиган 725 минг нафар аҳолининг пенсияси 14 фоизга оширилади (440 минг сўмдан 500 минг сўмга);
- 9 май арафасида уруш қатнашчилари, концлагерлар маҳбустлари ва Ленинград қамалида бўлган фуқароларга 15 миллион сўмдан берилади;
- 1 июндан бошлаб уруш қатнашчилари ва ногиронлиги бўлган шахслар, ёлғиз кексаларга ҳар ойда озиқ-овқат ва гигиена воситалари хариди учун уларнинг пенсия ва нафақаларига 270 минг сўм миқдориди устама тайинланади. Бундан ташқари, уларга кийим-кечак хариди учун ҳар йили 4 миллион сўмдан компенсация тўлаш тартибини жорий этилади.
- Президент ногиронлиги бўлган эҳтиёжманд аҳолини қўллаб-қувватлаш тизими янада кенгайтирилишини таъкидлади.
- 1 майдан бошлаб ногиронлиги

бўлган фуқароларни ишга олган корхоналарга 6 ой давомида ҳар бир бундай ходими учун 400 минг сўмдан субсидия берилади;

- ўзини ўзи банд қилган ва ҳунармандчилик билан шуғулланадиган ногиронлиги бўлган шахсларга асбоб-ускуна ва меҳнат курулларини харид қилишга субсидия ажратилади, улар касб-ҳунарларга давлат ҳисобидан ўқитилади;
- 3 мингдан зиёд заиф эшитувчи болаларга замонавий эшитиш мосламалари етказиб берилади. Бунга бюджетдан 11 миллиард сўм ажратилади;
- ногиронлик пенсияси ҳар икки йилда қайта ҳисобланиб, иш стажини ва ойлигига қараб ошириб борилади.

Йиғилишда оилавий болалар уйлари қўллаб-қувватлаш масаласи кўриб чиқилди. Уларга бюджетдан маблағ ажратиш тартиби соддалаштирилиши таъкидланди. Яъни кундалик харажатларни қоплаш учун маблағ ота-оналарнинг шахсий пластик картасига ўтказилади. Шунингдек, оилавий болалар уйларида коммунал тўловлари аҳоли учун белгиланган тарифларда олинади.

Бундан ташқари, етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган талабаларга озиқ-овқат ва кийим-кечак хариди учун 10 миллион сўмдан ажратиш амалиёти нодавлат олийгоҳларда ҳам жорий этилади. Умуман, 376 та меҳрибонлик, саховат ва

мурувват уйлари, махсус мактаб-интернатларни таъмирлаш ва жиҳозлаш бўйича 600 миллиард сўмлик алоҳида дастур қабул қилинади.

Президент ижтимоий муаммоларни аниқлаш ва ҳал этиш бўйича янги тизим жорий этилишини қайд этди.

Масалан, Ангрен шаҳри ва Олмазор туманининг 13 та маҳалласида ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар билан манзилли ишлаш натижасида яхши тажрибалар яратилгани таъкидланди. Мутасаддиларга 1 июлга қадар ушбу тизимни барча ҳудудларда жорий этиб, 70 дан ортиқ ижтимоий хизматлар кўрсатишни маҳаллада йўлга қўйиш топширилди.

Бунда хотин-қизлар фаоллари ҳоким ёрдамчилари ва ёшлар етакчилари билан бирга:

- ◆ ҳар бир хонадонга бевосита кириб, оилалардаги ҳақиқий ҳолат ва ижтимоий хизматларга эҳтиёжни аниқлайди;
- ◆ ҳар бир оила учун алоҳида ижтимоий ҳимоя режасини ишлаб чиқади;
- ◆ аҳоли муносабатлари асосида ижтимоий хизматлар ўз вақтида ва сифатли кўрсатилишини доимий назорат қилиб боради;
- ◆ мураккаб тиббий операцияларга муҳтожларни аниқлаб, уларни бепул даволаш учун юборишга кўмаклашади.

Янги тизимни самарали йўлга қўйиш учун махсус дастур асосида 9 минг 300 дан зиёд хотин-қизлар фаоллари-

ни маҳаллада ижтимоий хизматларни ташкил этишга ўқитиш вазифаси қўйилди. Ўзини яхши кўрсатган хотин-қизлар фаоллари мукофотланади, йил натижалари бўйича эса «Янги Ўзбекистон ислохотчиси» кўкрак нишонига тавсия этилади.

Йиғилишда ишчи-ходимларнинг самарали фаолияти учун 3 та асосий ижтимоий масалада (касаллик, ишсиз қолиш, ҳомиладорлик) босқичма-босқич кафолатли ҳимоялаш тизими жорий этилиши таъкидланди.

Мисол учун, норасмий секторда аёллар улуши 57 фоизни ташкил қилмоқда. Сабаби, кўплаб иш берувчилар ҳомиладорлик нафақасини тўлашда ортиқча харажат қилмаслик учун аёлларни расмий ишга олмасликка ҳаракат қилади. Бу борада 2022 йил сентябрдан бошлаб «декрет» тўловларининг бир қисmini давлат бюджети ҳисобидан тўлаш тартиби жорий этилмоқда. Мазкур ишларни тизимли йўлга қўйиш мақсадида 1 сентябрдан Молия вазирлиги ҳузурида Ижтимоий сўғурта жамғармаси ташкил этилади. Жамғармага жорий йилда бюджетдан 170 миллиард сўм ажратилади. Мутасаддиларга 1 августга қадар «декрет» пулларини тўлаш жараёнини тўлиқ рақамлаштириш топширилди.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
Матбуот хизмати материаллари
асосида тайёрланди.**

ҲАШАР — ЭЛГА ЯРАШАР

«САЙЛОВ — 2022»

«МАҲАЛЛА ОБОДЛИГИ — ЮРТ ФАРОВОНЛИГИ»

Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 26 апрелдаги тегишли фармойиши асосида жорий йилнинг 30 апрель куни «Маҳалла ободлиги — юрт фаровонлиги» шиори остида умумхалқ хайрия ҳашари ўтказилиши белгиланди.

Ҳашар ўтказиш ташаббусини Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди, «Нуруний» жамғармаси, Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Ёшлар ишлари агентлиги, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, кенг жамоатчилик илгари суришди. Бу ҳалқимизнинг юрт ободлиги, фаровонлиги йўлида яқдил эканининг яна бир далолатидир.

Дарҳақиқат, ободлик халқимизнинг қал-

бида бор. Биз доимо ҳашарлар, ҳамкорликдаги тадбирларда қўлни-қўлга бериб юртимиз кўрми учун хизмат қилиб келганмиз. Уй-жойлар, кучаю ҳовлиларини озода, саранжом ҳолатда сақлаш халқимизнинг азалий қадриятларидан саналади. Гарчи ҳашар 30 апрель кунига белгиланган бўлса-да, чор-атрофга гул ниҳоллари, турфа кўчатлар ўтказиш, ҳамма ёқни чиннидек озода, файзли ҳолатда келтириш ишлари юртимизнинг ҳар бир гўшасида аллақачон бошланиб кетди.

Давоми 2-саҳифада.

МАҲАЛЛА РАИСИ ИСЛОҲОТЛАР ТАШАББУСКОРИ БЎЛИШИ ЗАРУР

Айни кунларда мамлакатимизда жорий йилнинг май ойида ўтказиладиган фуқаролар йиғинлари раислари (оқсоқоллари) сайловини ташкил этиш ва ўтказишга қизғин тараддуд кўришмоқда.

Бу йилги сайловнинг аввалгиларидан фарқли жиҳатлари қўп. Энг аввало, ўтаётган сайлов бевосита йилнинг номланиши билан ҳамоханг эканини таъкидлаш лозим. 2022 йилнинг «Инсон қадрини улуглаш, фаол маҳалла йили» деб номланиши замирида катта моҳият бор. Чунки маҳаллани фаол қилиш учун, албатта, фаол раисларни танлашимиз ва сайлашимиз зарур бўлади. Шундай экан, маҳалла раиси

қоқори салоҳиятга эга ва халқни ортидан эргаштира оладиган, чин маънода ислохотчи бўла оладиган инсон бўлмоғи лозим. Оқсоқоллар ўз иш фаолиятини бугунги кун талаби асосида олиб бориши учун доим ўқиб-ўрганиши, жаҳонда юз бераётган сиёсий-иқтисодий жараёнлардан, қонунчиликдаги ўзгаришлар, ахборот-коммуникация соҳаси янгиликларидан хабардор бўлиши даркор.

Давоми 2-саҳифада.

**ҚЎШИМЧА РАҒБАТ
ВА МАНФААТДОРЛИК
МАСЪУЛИЯТНИ
ОШИРАДИ**

3

**ИЖТИМОИЙ БОЗОР УЙЛАРИ КРЕДИТИ ЎЗГАРДИ:
ИПОТЕКА
ЮҚОРИ МАОШ ОЛАДИГАНЛАР УЧУНИМИ?**

5

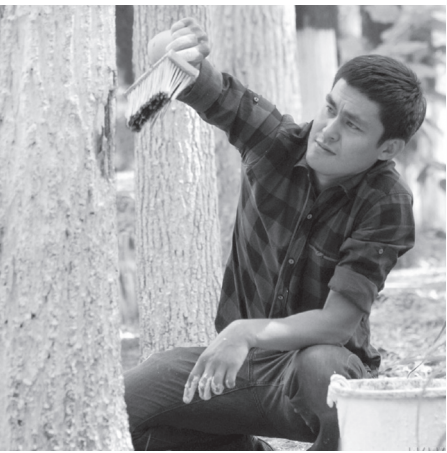
**«ГУАНЧЖОУ»НИ
реклама қилганлар энди
нима дейишади?**

6

**ТАРБИЯ КОДЕКСИНИ
КЕЧИКТИРМАЙ
ТАЙЁРЛАШ ЗАРУР**

8

«МАҲАЛЛА ОБОДЛИГИ — ЮРТ ФАРОВОНЛИГИ»

МАҲАЛЛАЛАР ТАШАББУСНИ ҚўЛАБ-ҚУВВАТЛАЙДИ

Ҳашар давомида маҳаллалар, аҳоли тураржойлари, гузарлар, хибонлар, зиёратгоҳлар, мўътабар масканлар, болалар майдончалари тартибга келтирилади. Ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари янада фаол олиб борилади. Умумхалқ хайрия ҳашари доирасида аҳолининг эҳтиёжманд қатламлари қўлаб-қувватланади.

— Юртимизда жадал суръатда олиб борилаётган «Яшил макон» умуммиллий лоиҳаси доирасида барча тураржой мавзёлари, маҳаллаларда гул кўчатлари, манзарали ва мевали дарахтлар экиш, оқлаш ва бутани ишлари амалга оширилмоқда, — дейди Қўштепа туманидаги «Янги дўкон» маҳалласи раиси Роҳатой Йўлдошева. — Бизнинг маҳаллада 3 минг тупдан ортиқ терак қаламчалари, минглаб туп бошқа мевали ва манзарали дарахтлар экилди. Уларни сўғориш тизимларини тартибга олди. Ҳар бир ҳудудни ўша жойда яшовчи аҳолига бириктирдик. Одамларга кўкаламзорлаштириш юртимиз, жумладан, маҳалламиз учун қанчалар муҳим эканини тушунирдик. Фуқароларимиз мазкур ташаббусни чин дилдан қўлаб-қувватладилар. Натижада экилган кўчатларнинг барчаси амал олиб кетди, десам янгилишмаман. Маҳалламиздаги болалардан тортиб, кекса ёшдагиларгача барча ҳуудимизни боғу-роғларга айлантиришга сафарбар бўлган.

Биласизми, илгари экилган кўчатларни ёш болалар, яшириб нима қилдик, ҳатто кап-катта одамлар синдириб кетишар, яқиндагина ўтказилган ниҳоллар атрофида мол, қўй боқишар эди. Кейинги пайтларда бунинг барчамиз учун катта

зарар экани тушуниб етдик. Одамларда ён-атрофи, маҳалласи табиати учун масъулият ҳисси шаклланди.

«Маҳалла ободлиги – юрт фаровонлиги» шиори билан умумхалқ ҳашари ўтказилишини аҳоли яқинлиги ва кутаринчилиги билан қарши олдилар. Ҳашар кунлари ҳудудимизда мавжуд айрим ташландиқ жойларни обод қилишни, ариқларни тозалаш ва, албатта, янада кўпроқ кўчат экишни режалаштирганимиз. Бундан ташқари, 30 апрелда маҳалламиздаги нуроний отахону онахонлар, ногирон ва боқувчисини йўқотган фуқаролар ҳолидан хабар олинади. Маҳалламизда боқувчисини йўқотган, ёш болали аёлларнинг ўй жойларида таъмирлаш ишларини олиб боришни режалаштирганимиз. Ҳозирда туман ҳокимлиги, маҳаллий тадбиркорлар томонидан бунинг учун зарур қилиш моллари ажратилиши кутуляпти. Тадбиркорларимиз шу муқаддас кунларда юқоридаги каби амалларни бажариш юксак савоб эканини эътироф этмоқдалар.

КўЧАТЛАР ИЛМИЙ АСОСДА ТАНЛАНАДИ

Умумхалқ хайрия ҳашари доирасида бўлмаган бошқа турдаги жамоат ишлари, шу жумладан, қурилиш-таъмирлаш ва қишлоқ ҳўжалиги ишларига мажбурий жалб этишга йўл қўймаган ҳолда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, иш ўринларини тартибга келтириш ишлари олиб борилади.

Фармойишга кўра, Ўрмон ҳўжалиги давлат қўмитаси, Тошкент Ботаника боғи, Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институти, Қорақалпоғистон Республикаси Вази́рлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳоким-

ликлари билан биргаликда белгиланган миқдорда кўчат ҳамда қаламчалар олиш истагини билдирган ҳудудлардаги барча ҳўжалик ташкилотларига шартнома асосида қонунчиликда белгиланган тартибда пул ўтказиш йўли билан ташкилотларнинг ушбу тадбирлар учун назарда тутилган маблағлари ҳисобидан етказиб бериш таъминланади.

Ҳашар давомида ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли қатламлари, эҳтиёжманд, кўмакка муҳтож, боқувчисини йўқотган кекса ва ногиронлиги бўлган фуқароларнинг ўй-жойларини яхшилаш ва моддий ёрдам курсатишга алоҳида эътибор қаратилади.

ИШ ҲАҚИДАН УШЛАБ ҚОЛИНИШИ МУМКИН ЭМАС

Бу ўринда ҳар сафар шу каби тадбирлар олдида иш ҳақидан ушлаб қолинадиган маблағлар масаласида алоҳида мунозаралар содир бўлишини ҳам таъкидлаб ўтмоқ лозим. Илгариги пайтларда ҳар йили икки марта ўтказиладиган ҳашар давомида «Маҳалла» хайрия жамоат фонди фойдасига ҳар бир ишлайдиган фуқаронинг ойлик иш ҳақидан бир кунлиги мажбурий равишда ушлаб қолинар эди. Бунда фуқаронинг мазкур вазиятга рози ёки рози эмаслиги мутлақо аҳамиятсиз ҳисобланган.

Аммо кейинги пайтларда мазкур ҳолатга чек қўйилмоқда. Ҳуқуқшунослар, депутатлар иш ҳақидан ушлаб қолиниш масаласи фуқаронинг шахсан розилиги билангина амалга оширилиши кераклигини таъкидлаяпти.

— Ҳашар муносабати билан иш ҳақидан мажбурий ушлаб қолиниши мумкин эмас, — дейди ҳуқуқшунос Ҳушнудбек Ҳудойбердиев. — Токи, ходим ўзи рози бўлмас экан. Шу вақтгача мазкур тадбирда ходимларнинг бир кунлик иш ҳақи ушлаб қолиниб, «Маҳалла» хайрия жамоат фондига ўтказиб берилишига одавланиб қолганмиз. Яъни ҳеч ким ходимлардан сўраб ҳам ўтирмайди, шунчаки бухгалтерлар ёлпасига 1 кунлик иш ҳақини ўтказиш, тамом. Қўтчилик ходимлар эса буни сезмайди ҳам, ой охирига борганда сал камроқ ойлик чиқади, ўзи шунақа чиқибди-да ойлигим, деб ўйлашади. Бироқ, бир нарсани унутмаслигимиз лозимки, ҳашар муносабати иш ҳақидан ушлаб қолиниши мутлақо иштиёрийдир. Чунки Меҳнат кодексининг 164-моддасига кўра, ходимнинг ёзма розилиги бўлмай туриб, унинг иш ҳақидан ушлаб қолиниши мумкин эмас. Шунингдек, мазкур моддада иш ҳақидан ходимнинг розилигисиз ҳам ушлаб қолиниши мумкин бўлган ҳолатлар санаб ўтилган бўлиб, улар орасида ҳашар назарда тутилмаган.

Розилик деганда, ҳар бир ходимнинг ёзма розилиги тушунилади. Кўп ҳолатларда шунчаки ташкилот ходимлари жамоаси номидан битта протокол қилиниб, ҳудудки ўша мажлисда ҳамма ходим қатнашгану, ҳашарга 1 кунлик иш ҳақини беришга рози бўлгани ҳақида ёзиб қўйилади. Лекин ходимлар буни билмайди ҳам. Аслида бу ҳам нотўғри, бунақа усул билан ходимларнинг иш ҳақидан ушлаб қолиш ноқонуний.

Ҳашар, бу — ўзбекона удум, миллий урф-одатимиз. Имконингиз бўлса, ҳашарда, албатта, қатнашинг, атрофимизни ободонлаштириш, тозалаш ишларида фаол бўлинг. Кам таъминланган, ногиронлиги бор оилаларга ёрдам қилини чўзинг, улардан ҳол-аҳвол сўранг. Жамоатчилик ишларида бефарқ бўлманг. Аммо 1 кунлик иш ҳақингизни «Маҳалла» хайрия жамоат фондига ўтказиш ёки ўтказмаслигини ўзингиз ҳал қилинг. Бу сизнинг мутлақ иштиёрингиз. Чунки сиз у пулни ҳалол ишлаб топгансиз, ўзгалар сиздан сўрамасдан уни ишлатишга ҳаққи йўқ.

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ...

Умуман олганда, юртининг обод бўлишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўишини инсоний бурчи, деб билган фуқароларимиз кўп. Бу Ватан барчамизники, унинг келажагига ҳам, бутунига ҳам барчамиз масъулмиз. Бир сўз билан айтганда, "Маҳалла ободлиги – юрт фаровонлиги" шиори билан ўтказилувчи умумхалқ хайрия ҳашари юртдошларимизнинг аҳилиги, ҳамжиҳатлигининг яна бир ёрқин намунаси бўлишига шубҳа йўқ.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

«САЙЛОВ — 2022»

МАҲАЛЛА РАИСИ ИСЛОҲОТЛАР ТАШАББУСКОРИ БЎЛИШИ ЗАРУР

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИда мавжуд 236 та фуқаролар йиғинлари раислигига 506 нафар номзод рўйхати шакллантирилган. Уларнинг 700 нафари биринчи мартаба номзоди қўйилган ва 59 нафари аёллардир. Шунингдек, сайлов ўтказиладиган манзил ва объектларнинг тўлиқ рўйхатлари шакллантирилди. Хусусан, 224 таси мактабларда, 3 таси маҳалла биноларида ва 9 таси бошқа биноларда (қишлоқ врачлик пункти, мусика мактаблари, спорт мажмуалари) ўтказилиши режалаштирилди. — Маҳалла раиси ўз ҳудудидagi аҳолининг дарди билан яшайдиган, катта ҳаётий тажрибага, чуқур билимга эга бўлган, учраётган муаммоларни таҳлил қилиб, ечимини топа оладиган шахс бўлиши керак, — дейди Сирдарё вилояти Маҳалла ва нуронийларни қўлаб-қувватлаш бошқармаси бошлиғи Ўлмас Мамадаминов.

— Шу маънода «Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайлови тўғрисида»ги қонун мазмун-моҳиятини маҳаллалар миқёсида тушунириш ишлари олиб борилди. Олий Мажлис Сенати ҳамда Маҳалла ва нуронийларни қўлаб-қувватлаш вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайловини ташкил этиш ҳамда ўтказишга доир тавсиялар ва намунавий ҳужжатлар тўплами вилоятдаги 11 та туман (шаҳар) кўмаклашувчи комиссия раислари ва аъзоларига, барча фуқаролар йиғинларига электрон шаклда етказиб берилди. Бўйилги сайловларда 519 минг 595 нафар сайлов ёшидаги фуқаролардан камиди 12 фоиз, яъни 62 минг 353 нафар сайловчи иштирок этиши назарда тутилган. Бугунги кунда аҳолининг энг долзарб муаммоларини аниқлаш ва ҳал этишда маҳалланинг ўрни ва аҳамияти ортиб бораётганини инобатга оладиган бўлсак, маҳалла раислари сайлови чинакам демократия ва муқобиллик асосида ўтиши жуда муҳим.

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИда фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) сайловига қизгин тайёргарлик қўрилмоқда. Ҳудудда сайловни ташкил этиш ва ўтказишга кўмаклашувчи вилоят, шаҳар ва туманлар комиссиялари тузилиб, фаолият олиб бормоқда. — Фуқаролар йиғинларига муносиб номзодларнинг

сайланиши маҳалла ва у ерда яшовчи аҳолининг ижтимоий ҳаётида муҳим аҳамият касб этади, — дейди Фарғона вилояти Маҳалла ва нуронийларни қўлаб-қувватлаш бошқармасининг ташкилий назорат ва таҳлил бўлими бошлиғи Тоҳиржон Норматов. — Одамларнинг кундалик ўй-ташвишларидан доимий хабардор инсон, уларга ҳамдард, ҳамфирк бўла оладиган, мушкулларини енгил қилишда энг яқин кўмакчи, албатта, маҳалла раисидир. Шунинг учун фуқаролар йиғини раиси лавозимига ўз ишига масъулият билан ёндашувчи, ҳудуддаги аҳолини бирлаштириб, ўзига эргаштира оладиган, истиқболни кўзлаб ҳаракат қилишга қодир номзодларни танлаш имконияти бугун сайловчиларимизда бор. Улар маҳаллада ислохотлар ташаббускори бўлиши керак. Вилоятдаги 1 минг 58 та маҳалла фуқаролар йиғинида сайловларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш билан боғлиқ ташкилий тадбирларни амалга ошириш учун ишчи гуруҳлар тузилди. Ишчи гуруҳи ўз фаолиятини жамоа фикрини урганиш, ҳар бир хонадонга кириб бориш орқали маҳаллаларда аҳолини кўпроқ ташвишлантираётган масалаларни аниқлаш асосида шакллантиради. Шунинг учун ишчи гуруҳи сайловчиларга энг яқин бўлган ҳисобланади. ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИда маҳалла оқсоқоллари сайлови 813 та маҳаллада ўтказилади. Айни пайтда туманларда сайлов билан боғлиқ семинарлар ташкил этилмоқда. Жумладан, Китоб туманидаги «Чармгар», «Санам» ва «Мустақиллик» маҳаллаларида ўтказилган тадбирда иштирокчиларга сайлов қонунчилиги ва унинг ташкилий-ҳуқуқий асослари ҳақида батафсил маълумот, амалга оширилиши лозим бўлган ишлар юзасидан тегишли тавсиялар берилди. Сайловни ўтказиш билан боғлиқ саволларга мутахассислар жавоб беришди. Таъкидланганидек, сайлов пайтида ошкораликни таъминлаш, энг муносиб номзодларни қўлаб-қувватлаш учун адолатий сайлов муҳитини yaratish эл-юрт ташвишида ёниб яшайдиган, фидойий инсонларнинг раис этиб сайланишига сабаб бўлади.

Жавлон ВАФОВЕВ
тайёрлади.

2022 ЙИЛ 1 МАЙДАН БОШЛАБ, МАҲАЛЛА РАИСИНИНГ ОЙЛИК ИШ ҲАҚИ МИҚДОРИ У БИРИКТИРИЛГАН МАҲАЛЛАДАГИ ХОНАДОНЛАР СОНИГА МУТАНОСИБ РАВИШДА БЕЛГИЛАНАДИ

2022 ЙИЛ 1 МАЙДАН БОШЛАБ, БАРЧА ТУРДАГИ ПЕНСИЯ ВА НАҒАҚА ТЎЛОВЛАРИ НАҚД ШАКЛДА БЕРИЛАДИ ЁКИ ФУҚАРОЛАРНИНГ РОЗИЛИГИ АСОСИДА БАНК КАРТАСИГА ЎТКАЗИЛАДИ.

КЎШИМЧА РАЎБАТ ВА МАНФААТДОРЛИК МАСЪУЛИЯТНИ ОШИРАДИ

2022 йил 1 май санасидан Ўзбекистон қонунчилигида бир қатор ўзгаришлар кучга киради. Жумладан, маҳалла раисларининг маоши оширилади, пенсия таъминотида янги тизим йўлга қўйилади, мигрантларнинг ижтимоий ҳимояси кучайтирилади. Қуйида «Mahalla» газетаси қонунчиликдаги ана шу ўзгаришларнинг моҳияти, бунга сабаб бўлган омиллар ва кутилаётган натижаларга эътибор қаратади.

ёхуд 1 майдан қонунчиликда нималар ўзгаради?

МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ БИР ХИЛ МАОШ ОЛМАЙДИ

Қайси лавозимда ишламасин, масъул шахснинг ўзига хос функциялар мавжуд бўлади. Ушбу вазифани бажаргани учун давлатдан маош олади. Агар ўзидан юқори турувчи амалдорнинг тайини билан бошқа ишни бажаришга мажбур этилса, асосий иши ўлда-жўлда қолади. Афсуски, кўп йиллар давомида маҳалла раислари ҳокимлик ва қатор идораларнинг тайини остида ўзларига хос бўлмаган ишларни бажаришга мажбур бўлиб келган эди. Ярим кечагача турли йиғилишларда жалб қилинар, ўзига дахли бўлмаган тадбирларда фон сифатида қатнашар, ҳокиму раҳбарларнинг инжиқликларини кўтаришга маҳкум эди.

Қолаверса, шу пайтгача фуқаролар йиғинлари ходимларига ойлик маош ҳокимликлар томонидан бериларди. Бу қайсидир маънода уларда маҳаллага ҳужайинлик туйғусини уйғотарди. Энди ҳокимликлардан бу ваколат олиб ташланди. Яъни Президентимизнинг 2021 йил 18 октябрдаги «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларини ижтимоий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони билан маҳалла ходимларини рағбатлантириш, уларга бухгалтерия хизматини кўрсатиш вазифаси туман (шаҳар) ҳокимликларидан Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш бўлиmlарига ўтказилди.

Яна бир гап: қяқин-қяқинларгача маҳалла раиси ёки бошқа ходим, асосан, пенсия ёшидаги кишилар бўларди. Негаки, бу лавозим эгаси арзимоган маош эвазига фаолият юритарди. Қолаверса, пенсиядаги одам маҳаллий ҳокимлик уни вазифасидан озод қилса, ҳеч нарса йўқотмаслигини яхши биларди. Бугун эса вазият ўзгарди. Маҳалла раиси ҳудуднинг том маънодаги бошқарувчисига айланди. Шунга монанд уларнинг ваколати ҳам, ойлик маошлари ҳам оширилди.

Жумладан, давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 1 мартдаги «Маҳалла ва нурунийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги

фаолиятини ташкил этиш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, 2022 йил 1 майдан бошлаб, маҳалла раисининг ойлик иш ҳақи миқдори у бириктирилган маҳалладаги хонадонлар сонига мутаносиб равишда қуйидагича белгиланади:

■ хонадонлар сони 500 тагача бўлган маҳаллада — меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори (МҲТЭКМ — 822 минг сўм)нинг 4 баравари (3 миллион 288 минг сўм) миқдорида;

■ хонадонлар сони 501 тадан 1 000 тагача бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 4,5 баравари (3 миллион 699 минг сўм) миқдорида;

■ хонадонлар сони 1 000 тадан ортиқ бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 5 баравари (4 миллион 110 минг сўм) миқдорида;

Дарҳақиқат, шу пайтгача маҳалла раиси ва ходимлари аҳоли сони кўп бўлгани, бошқа ҳамкасбларидан кўпроқ юкламага эга бўлгани ҳолда улар билан тенг миқдорда ҳақ олишган. Бу ўзгартириш, табиийки, уларга қўшимча рағбат бўлиб, ўз ишга масъулият билан ёндошишига хизмат қилади.

ЭНДИ МИГРАНТНИНГ ОИЛАСИДАН КЎНГЛИ ТЎҚ БЎЛАДИ

Сир эмас, қяқин йилларгача юртдошларимиз ўртасида ташқи меҳнат миграцияси фаолияти борасида турлича қарашлар мавжуд эди. Яъни бундан 4-5 йил олдин фуқаролар чет элда ишлаш истагида бўлса, кимга мурожаат қилишни билмас, натижада ноқонуний, айланма йўллар билан хорижга чиқишга мажбур бўларди. Қувонарлиси, сўнгги йилларда тизим билан боғлиқ вазият тубдан ўзгарди. Шу билан бирга, хорижда меҳнат қилаётган ватандошларимизнинг оила аъзоларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш масалалари ҳам доимий эътиборда.

Жумладан, давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 1 мартдаги «Хорижда вақтинча меҳнат фаолиятини амалга ошираётган ўзбекистон республикаси фуқароларини ва уларнинг оила аъзоларини қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ,

2022 йил 1 майдан бошлаб, ҳоким ёрдамчиларининг ёзма тавсияномасига асосан ҳар йили:

■ боқувчиси хорижга меҳнат миграциясига чиқиб кетган ва «Ижтимоий ҳимоя ағона реестри» ахборот тизимида рўйхатда бўлган оилаларга БҲМнинг 2 баравари (540 минг сўм) миқдорида бир марталик моддий ёрдам берилади;

■ меҳнат миграциясига чиқиб кетган фуқароларнинг «Ижтимоий ҳимоя ағона реестри» ахборот тизимида рўйхатда бўлган ёки «Темир дафтар», «Аёллар дафтари» ва «Ёшлар дафтари»дан бирига киритилган, ногиронлиги бўлган оила аъзоларига дори-дармон, ногиронлик аравачалари, эшитиш аппаратлари ва ортопедик маҳсулотлар харид қилиш учун БҲМнинг 5 баравари (1 млн. 350 минг сўм) миқдорида бир марталик моддий ёрдам кўрсатилади;

■ меҳнат миграциясига чиқиб кетган фуқароларнинг Ўзбекистон Республикасида улар билан бирга истиқомат қилиб келган пенсия ёшига етган ёки I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган оила аъзоларига касаба уюшмалари тизимидаги санаторий ва профилактик даволашни муассасаларига бир марталик бепул йўлланма берилади.

Шунингдек, ёшлар етакчиларининг ёзма тавсияномасига асосан, мигрантларнинг болаларига мавсумий фаолият юритадиган оромгоҳларга бепул йўлланмалар берилади.

ПЕНСИЯ ВА НАҒАҚАЛАР НАҚД ПУЛДА БЕРИЛАДИ

Тан олиш керак, шундай вақтлар бўлдики, пенсия пулларини нақд шаклда олиш имконсиз эди, улар фақатгина пластик карточкага ўтказиларди. Агар кимгадир нақд пул керак бўлса, уларни баланд фойзаларда нақдлаштириш мумкин эди. Қолаверса, пенсияга чиқишда иш ҳақи, стаж тўғрисидаги маълумотлар, архив ҳужжатлари талаб этилар, баъзан уларнинг иш стажлари тўлиқ инобатга олинмай келинарди. Натижада оворагарчилик ва эътирозлар кўпайиб борди.

Сўнгги йилларда тизимда

одамларни рози қилишга қаратилган ислохотлар амалга оширилди. Жумладан, пенсия ва нафақалар исталган шаклда, нақд ёки пластик карта орқали берила бошланди. Пенсия ҳисоблашда иш ҳақига белгиланган юқори чегара БҲМнинг 8 бараваридан 10 бараварга оширилди. Барча соҳаларда ишлайдиган пенсионерларга пенсияларининг тўлиқ берилиши таъминланди. 2005 йилгача бўлган иш стажларининг электрон базаси ишга тушди. Ишлайдиган фуқаролар ишламайдиган турмуш уртоқлари учун ижтимоий солиқ тўлаш орқали стаж йиғиб бориш имконияти яратилди.

Президентимизнинг 2022 йил 7 апрелдаги «Давлат пенсиялари, нафақалар, компенсациялар ва бошқа ижтимоий тўловларни тўлаш тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ва ушбу ҳужжат асосида 2017 йил 2 февралдаги «Иш ҳақи, пенсия, нафақа ва стипендияларни тўлаш механизминини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент қарорига киритилган ўзгартиришларга кўра, 2022 йил 1 майдан бошлаб, барча турдаги пенсия ва нафақа тўловлари нақд шаклда берилади ёки фуқароларнинг розилиги асосида банк картасига ўтказилади.

Шунингдек, тоғли ва олис туманлардаги бюджет ташкилотлари ходимларига иш ҳақи тўлаш, ижтимоий тўловлар ҳеч қандай чекловларсиз тўлиқ ҳажмда нақд шаклда амалга оширилади. Бундан ташқари, ОТМ талабаларига стипендияларнинг камида 50 фойиз нақд шаклда берилади.

Қолаверса, барча турдаги пенсия ва нафақалар, компенсацияларни банк карталари орқали олувчиларга ҳар ойлик пенсия ва нафақа пулининг 1 фойизи миқдорида қўшимча пул ўтказиб берилади. Яъни энди уларнинг банк карталарига 1 фойиз қўшимча пул келиб тушади. Фуқаро пенсия ва нафақаларни банккоматлардан нақдлаштириб олаётганда, қўшиб берилган 1 фойиз ечиб олинади ва бунда фуқаронинг пенсия ва нафақа миқдорига тегилмайди.

Юқоридагилардан ташқари ҳам 1 май санасидан қонунчиликда қатор ўзгартиришлар бўлади. Жумладан, хотин-қизлар фаолининг ойлик иш ҳақи оширилади. Бунда маош миқдори у бириктирилган маҳалладаги хонадонлар сонига мутаносиб равишда қуйидагича белгиланади: хонадонлар сони 500 тагача бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 3,5 баравари, хонадонлар сони 501 тадан 1 000 тагача бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 4 баравари, хонадонлар сони 1 000 тадан ортиқ бўлган маҳаллада — МҲТЭКМнинг 4,5 баравари миқдорида.

Янги таҳрирдаги йўл ҳаракати қоидалари кучга киради. Ҳукумат қарори билан тасдиқланган янги қоидаларга биноан, эндиликда аҳоли пунктларида транспортларнинг тезлигини соатига 70 километрдан, мактаб ва боғчалар атрофидаги йўлларда 300 метргача масофада 30 километрдан, тураржой даҳалари ва ёндош ҳудудларда (уй-жой бинолари орасидаги ер участкасида) эса соатига 20 километрдан оширмасдан ҳаракатланишга рухсат этилади. Шунингдек, автомобилнинг олд уриндиғидаги йўловчилар ҳам хавфсизлик камарини тақиши мажбурий этиб белгиланди.

«Ижтимоий хизмат» электрон платформаси ишга туширилади. Платформа ногиронлиги бўлган шахсларнинг электрон маълумотлари, уларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, тиббий-ижтимоий хизматлар бўйича тезкор мурожаат қилиш каби масалаларни ўз ичига олади.

Ёшларнинг туризм бўйича ташаббусларига 50 млн. сўмдан грант ажратилади. Грант маблағлари онлайн тўловларни қабул қилувчи замонавий веб-сайт яратиш, хорижий мамлакатлардаги туризм кўргазма ва ярмаркаларида иштирок этишга йўналтирилади. Маблагни қўлга киритганлар уч йил давомида камида 200 нафар хорижий туристлар учун тур ташкил қилиши шарт.

«Автомобиль тарихи» маълумотларини олиш имконияти йўлга қўйилади. Бунда маълумотларни шартномавий асосда Давлат хизматлари марказлари, ЯИДХП ёки веб-сайтлар ва уларнинг иловалари орқали аниқлаш бўйича давлат хизмати йўлга қўйилади. Автотранспортни техник кўрикдан ўтказиш жараёнида унинг босиб ўтган масофаси ҳақидаги маълумотлар, жумладан, техник кўрикдан ўтказувчи тадбиркорлар томонидан ҳам мажбурий тартибда ахборот тизимига киритилади.

Ёлғиз кексаларнинг тиббий-ижтимоий хизматлар олиши қўлайлаштирилади. Бунда ижтимоий ёрдам кўрсатиш хизмати ходимлари ёлғиз кексалар ва ёлғиз яшаيدиган кексалар ҳамда ногиронлиги бўлган шахслар томонидан Тиббий-ижтимоий хизматларни ривожлантириш агентлигининг «Call-маркази»га қилинган мурожаатлар асосида уларга дори воситалари, протез-ортопедия мосламалари ва кресло-аравачалар, тиббий кўрик маълумотлари, китоблар, журналлар, газеталар ва бошқа нашрларни етказиб бериши мумкин.

Чет эл фуқароларига Ўзбекистонда яшаш гувоҳномаси бўлмаса ҳам кўчмас мулк сотиб олиш имконияти тақдим этилади. Бунда кўчмас мулк объектларини сотиб олиш хорижий давлатлар фуқароларига Ўзбекистонда доимий рўйхатдан ўтиш ва яшаш гувоҳномасини олиш учун асос бўлмайди.

Санжар ИСМАТОВ тайёрлади.

МАҲАЛЛА ҲАЁТИДАН

«МУАММОЛАР «МАНАЛЛА»ДА ЁРИТИЛГАЧ, ҲУДУДИМИЗ ГАЗЛАШТИРИЛДИ»

Ўтган йили «Mahalla» газетаси орқали чиқиш қилиб, бир қатор муаммоларимиз тўғрисида ёзганман. Масалан, симёғочларимиз эскирган. 1970 йилларда ўрнатилган. Аллақачон вазифасини ўтаб бўлди. Уларни алмаштириш лозим. Бундан ташқари, ҳудудимизга битта янги трансформатор кераклигини ҳам айтганман. «Обод маҳалла» дастурига кўра, бу ишлар 2021 йида якунига етказилиши керак эди. Аммо ҳануз ҳал этилгани йўқ. Ўйламанки, тез орада тегишли мутасаддилар

мазкур масала билан жиддий шуғуллана бошлашади. Бу бизга жуда зарур. Зеро, ҳудудимиздаги уч ярим мингта қяқин аҳолининг 60 фойизгача ёғоч уймақорлиги, мебелчилик, қосибчилик, тикувчилик, дўппидўзлик билан шуғулланади. Бу ишлар эса электрсиз бўлмаслиги тайин. Маҳалламиз «драйвери» айнан ҳунармандчилик ҳисобланади. Ҳозирда эса озгина шамол турса ёки ёғингарчилик содир бўлса, электр узилиб, ишлар тўхтаб қолмоқда. Шунга қарамай, қатор

муаммоларимиз аста-секин бартараф этиб боришмоқда. Ўтган йилги мақоладан сўнг маҳалламиз ҳудудининг 80 фойизи тўла газлаштирилди. Фойизга қолган қисмида ишлар янгидан бошланиш арафасида. Ичимлик сув 60 фойиз хонадонларга тўла кириб борган. Қолган жойлардаги кўчаларга қувур тортилган. Жорий йил кўшни «Сойбўйи» маҳалласи Жаҳон банки дастури асосида ичимлик сув билан таъминланмоқда. Шу баҳона бизнинг маҳалладаги қолган аҳолининг хонадонларига

қувурлар тортилади. Таклифим: жамиятимиздаги муаммоларнинг асосий қисми таълим сифати билан боғлиқ. Биз, айниқса, қизларимизга юқори даражада таълим беришга алоҳида эътибор қаратишимиз керак. Зеро, аёл билимли бўлса, болалар, жамият ҳам билимли, маърифатли бўлади. Маърифат, маънавиятга ошно жамиятда эса муаммолар бўлмайди.

Рохатой ЙЎЛДОШЕВА, Қўштепа туманидаги «Янги дўкон» маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

ХАЛҚ ҚАБУЛХОНАЛАРИ ХАЛҚ ОВОЗИНИ ИФОДА ЭТМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхоналари халқ овозини, жамоатчилик фикрини ифода этадиган тузилмага айланиб улгурди. Одамларнинг дарди давлатнинг тегишли идоралари томонидан тингланмоқда, муаммоси ўрганилиб, ҳал этиш чора-тадбирлари белгиланмоқда. Ўз навбатида шунча одамнинг қувончи, розилигига сабаб бўлинмоқда.

Бу борада ҳудудларда ўтказилаётган сайёр оммавий қабуллар, «маҳаллабай», «хонадонбай» ўрганишлар одамларнинг оғирини енгил қилиб, инсон қадрини янада улғулашга хизмат қилмоқда.

— Бугунги кунда Халқ қабулхонасининг ўзида Бош прокуратура, Олий суд, Ички ишлар, Соғлиқни сақлаш вазирликлари, Марказий банк мутахассислари томонидан қабуллар ташкил қилинмоқда, — дейди **Ўзбекистон Республикаси Президентининг Халқ қабулхонаси етакчи мутахассиси Лазизжон Маҳмудов**. — Халқ қабулхоналари олдига қўйилган асосий вазифа — келиб тушаётган мурожаатларни таҳлил қилиш ва уларни бартараф этишдир. Шунинг учун мурожаатлар доимий таҳлил қилиниб, раҳбариятга фуқароларнинг қийнаб келаётган муаммоларни бартараф этишга қаратилган таклифлар киритилмоқда. Масалан, 2021 йил 6 декабрда Вазирлар Маҳмасининг 737-сонли қарори билан уй-жойга муҳтож хотин-қизларни уй билан таъминлаш бўйича алоҳида 3 та Низом тасдиқланди. Февраль ойида

Вазирлар Маҳмасининг 71-сонли қарори қабул қилиниб, ер муносабатларига оид тартиб-тамойиллар белгиланди. Бунда фуқаролар эгаллаб турган ер майдонларини хусусий мулк қилиб олишлари жорий қилинди. Бундан ташқари, якка тартибда уй-жой қуриш учун аукцион орқали ёки тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун ер сотиб олиш тартиби белгиланди. Бунинг натижасида қонунчиликда ўзгаришлар содир бўлди. Яъни Халқ қабулхоналари фаолиятида келиб тушаётган мурожаатлар таҳлили асосида муайян норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди.

Ички ишлар вазирлиги ташкилий департаменти бош инспектори Шерзод Ёқубовнинг айтишича, Халқ қабулхонаси биносида фуқароларни қабул қилиш ва муаммоларини ўрганиш учун Ички ишлар вазирлигидан алоҳида ходим бириктирилган. Бу мутахассис дам олиш кунидан ташқари барча кунлари фуқароларни қабул қилапти.

— «Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида»ги қонун тала-

бидан келиб чиққан ҳолда ҳар чорада фуқароларнинг мурожаатлари таҳлил қилинади, — дейди **Бош прокуратура мутахассиси Алишер Жамолов**. — Таҳлилларга кўра, сўнгги йилларда тизим бўйича келиб тушган мурожаатларнинг аксарияти ижобий ҳал этилмоқда.

Бош прокуратура ҳузуридаги мажбурий ижро бюроси Тошкент шаҳар бошқармасининг мурожаатлар билан ишлаш шўъбаси катта инспектори Муборак Нажмиддинованинг маълум қилишича, уч ой давомида 700 нафардан ортиқ фуқаролар қабул қилиниб, мажбурий ижро бюросига тааллуқли муаммолар жойида ҳал қилинган.

— Фуқаролар билан маҳаллабай ишлашнинг тўғри йўлга қўйилиши мурожаатлар сонини кескин камайтирди, — дейди **Давлат солиқ қўмитаси ҳузуридаги Кадастр агентлиги директори ўринбосари Абдушукур Абдуллаев**. — Энди идорадан чиқиб, маҳаллаларга, кўчаларга бориб, ишлашни жорий этилмиш. Ҳозирги кунда Кадастр агентлиги томонидан ҳар бир маҳаллага ходим бириктирилганмиш. Уларнинг

БУ ТИЗИМ ҲАР БИР МАҲАЛЛАГА, ҲАР БИР ОИЛАГА, ҲАР БИР ХОНАДОНГА КИРИБ БОРИШ, ИНСОН ҚАЛБИГА ЙЎЛ ТОПИШГА ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДА. ХАЛҚ ҚАБУЛХОНАЛАРИ ХАЛҚ ОВОЗИНИ ИФОДА ЭТАДИГАН ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИНИНГ ЎЗАГИГА, НАЗОРАТ МЕХАНИЗМИГА АЙЛАНМОҚДА.

маълум кунлар қабулини ҳам ташкил этганмиш. Кўчабошилар билан ҳамкорликда, муаммолар хонадонлар ўрганилмоқда. «Маҳаллабай» ишлашнинг биз учун янада манфаатли жиҳати — бу орқали ноқонуний қурилишлар олди олиниб, ерларни узлаштириб олишга барҳам берилмоқда.

Ҳудудлардаги оммавий қабулларда олис ва чекка маҳаллалардаги муаммоларга ечим топилмоқда. Масалан, Навоий вилоятининг чўл зонасида яшовчи фуқаролар раҳбарлар билан юзма-юз мулоқот қилиш имконига эга бўлди. Зарафшон шаҳрининг «Қурувчи», Навбахор туманининг «Кескантерак», Кармананинг «Қаловат», Қизилтепа туманининг «Ванғози» маҳаллаларида бўлиб ўтган оммавий қабулларда вилоятнинг барча ҳудуди аҳолиси қамраб олинди. 11 нафар хотин-қизга тикув машиналари, 8 нафар мурожаатчига ногиронлик аравачаси, 7 нафар кишига даволаниш учун йўлланма ажратилди. 2 нафар талабанинг шартнома пули тўлаб берилди.

Президентнинг Тошкент вилоятидаги Халқ қабулхо-

наси томонидан ҳам мурожаатлар ўрганилиб, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинмоқда. Мисол учун, биргина Нурафшон шаҳрида йиллар давомида ечилмай келаётган оилавий низола, коммунал тўловлардаги нореал қарздорликлар ҳал этилди.

Меҳринисо Азизова турмуш ўртоғи билан бир умр ҳалол яшади. 5 нафар ўғлини уйли-жойли қилди. Аммо одамлар орасида ҳамма ҳам содда ва самимий, ҳалол эмаслигини кеч англади. Афсуски, ён қўшниси хонадон ҳужжатларини олиб қўйиб, узлаштиришга интилди. Муаммога ечим излаб, Нурафшон шаҳар Президент Халқ қабулхонасига мурожаат қилгандан сўнг масала мутахассислар томонидан ўрганилди ва ҳужжатлар хонадоннинг ҳақиқий эгасига расмийлаштириб берилди.

Наманган вилоятида ҳам аҳолининг бир неча йиллардан бери қийнаб келган электр энергияси билан боғлиқ муаммо Президент Халқ қабулхонаси аралашуви билан ҳал этилди.

Наманган шаҳри «Янги ҳаёт» маҳалласида яшовчи

Қодир Қудратов ўзи истиқомат қилаётган кўчада электр энергиясининг қуввати пастлиги, бунинг учун янги трансформатор ўрнатиб беришларини сўраб, Халқ қабулхонасига мурожаат қилган.

— Ҳақиқатан ҳам маҳалламизда электр энергиясида муаммо бор, — дейди **«Янги ҳаёт» маҳалласи раиси Олим Баҳромов**. — Президент Халқ қабулхонасига мурожаат бўлгандан сўнг масулла қилиб, ҳолатни ўрганишди. Электр тармоқлари корхонаси мутахассислари кўчамизга янги трансформатор ўрнатиб беришди.

Мамлакатимиз тараққиётининг янги даври асосини ташкил қилаётган «инсон - жамият - давлат» тамойили бугун Президент Халқ қабулхоналари фаолияти учун ҳам дастуриламалга айланмоқда. Бу тизим ҳар бир маҳаллага, ҳар бир оиллага, ҳар бир хонадонга кириб бориш, инсон қалбига йўл топишга хизмат қилмоқда. Халқ қабулхоналари халқ овозини ифода этадиган жамоатчилик назоратининг ўзагига, назорат механизмига айланмоқда.

Мақсадбек ФАЙЗ.

ОБОД МАНЗИЛЛАР

«МАҲАЛЛАМИЗ ШАҲАРЧАГА АЙЛАНМОҚДА»

Салкам йигирма йиллик фаолиятим ва ҳаётим маҳалладошлар тақдири билан узвий боғланган. Доимо уларнинг муаммосини ҳал этиш, оғирини енгил қилиш йўлида иш олиб борганман.

Икки мингга яқин аҳоли яшайдиган маҳалламиз бугун обод масканга айланиб, турмуш тарзи яхшиланиб бормоқда. Масалан, 2021 йилда «Темир дафтар»да 18 нафар маҳалладош рўйхатга олинган бўлса, бугун уларнинг 4 нафари қолган, холос. 14 нафари доимий иш билан таъминланди.

Яқинда яна бир қувончли хабар ва эътибордан кўнглимиз тоғдек юксалди. Вилоят 1-сектори раҳбари бошчилигидаги ишчи гуруҳи томонидан аҳолимиз ўрганилиб, 50 миллиард сўм маблағ ажратилди. Маҳалламиз кичик шаҳарчага айлантирилди.

Ярим асрлик 31 та кўп қаватли уйларимиз таъмирга муҳтож

эди. Йўллар мактагулик эмасди. Ажратилган маблағ ва режага кўра, шу уйлар таъмирланди. Эскириб кетган маданият маскани замонавий қиёфага киради. 2023 ўқув йилига қадар эски мактаб ўрнида янгиси қад ростлайди. Шунингдек, янги мактабгача таълим муассасаси қурилади. Кўп қаватли уйлар энди мутлақо янги қиёфа касб этади.

Лойиҳа тўлиқ ишга тушгач, маҳалламизда хизмат кўрсатиш объеклари, болалар майдончаси, замонавий ҳаммом, ижтимоий объектлар қурилади. Айни кунларда ишлар қизғин давом этмоқда. 10 км. ички йўллар таъмирланмоқда, 2 км.да эса бетон қопламали йўл қурили-

ши бошланди. Ичимлик суви тармоғини тўртиш тезкорлик билан амалга оширилмоқда. Жами 18 км. сув тармоғи тўртилиши белгиланган бўлиб, айни пайт 5 км. масофада ишлар тўлиқ бажарилди. Шу ишлар қаторида Уйғурсой сув иншооти тўлиқ таъмирланиши кўзда тутилган. 2,1 км. масофадан электр тармоғи тортилиб, 70 донатаянч устуни, 1 донатрансформатор ўрнатилмоқда. Қувонарлики, ҳудудни ободонлаштириш барчанинг доимий эътиборида.

Насиба БОБОХЎЖАЕВА,
Поп туманидаги
«Уйғурсой» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

ШЕРВАЧЧА ВА БОЙВАЧЧА: САВОЛЛАР ВА САБОҚЛАР

Тошкент туманида қизалоққа ташланиб, жароҳат етказган шервачча воқеаси жамиятимиз ҳаётидаги кўп жабҳаларда саволлар туғдирди, баъзи жиҳатлари барчамизга сабоқ бўлди. Саволларки, қонун ижроси, назорат органи фаолияти, жорий йили йўлга қўйилган «маҳаллабай» ишлаш тизимининг қуйи босқичдаги самарадорлиги билан боғлиқ.

Яхлит олганда, гап бизнинг табиатга, ҳайвонот оламига ёмон муносабатимиз ҳақида борапти. Дарвоқе, инсон ва ҳайвонот оламининг номунаносиб муносабатига доир бундай воқеалар айнан Тошкент вилоятида тез-тез учраб турибди: Ангренда тоғдан тушиб, одамлардан таёқ еган айиқ воқеаси, Ўстонликдан топилган ўлик питон, Паркентда бир бойнинг уйда сақланаётган ноёб ҳайвонларнинг тулумлари, мана энди, Тошкент туманида гўдакни яралаган шервачча...

Воқеалар ривожини ва мазмунини таҳлил қиладиган бўлсак, қуйидаги мулоҳазалар, саволлар туғилади.

Айбланувчининг сўзларига қараганда, шервачча Қозоғистон орқали юртимизга олиб

кирилган. Демак, қандайдир айланма йўллар бор ёки чегара божхона постларидан йиртқичлар бемалол олиб кирилмоқда;

Бу ягона ҳолатми? Яна қанча шер боқишга «шинаванда»лар уйда бу йиртқич ҳайвонни сақлаётган экан? Нега аниқ-ҳисоб китоб йўқ?

«Маҳаллабай», «хонадонбай» юр(аёт)ган ижро органи мутасаддилари кимдир бемалол шерни кўчада сайр қилдиргунча ҳеч нимадан беҳабар?

Асосийси, бу воқеалар хонадон шароитида ёввойи паррандаю даррандаларни парваришлаш, кўпайтириш, сотиш ёки сотиб олишга доир қонунчиликни қайта кўриб чиқиш, талабларни юмшатиш ёки айрим ҳолларда қатъийлаштириш вақти келганини ҳам

билдиради.

Фикримча, бу ўринда шер боласи ҳам жабрланувчи. Чунки уни ўзига қулай ёввойи табиатдан юлиб олиб, кимнингдир кибру ҳавоси учун қафасда сақлаш, тез орада nobud бўлиши муқаррар шароитларда парваришлаш камида марднинг иши эмас. Шерга шердек муомала қилиш керак. Жудаям бу жонзотта меҳри бўлса, пийтомник ташкил этишга қонуний ҳаракат қилиш лозим. Айнан Африка шери ноқулай муҳитда, эркин ҳаракатланиш имконияти йўқ бўлган жойда nobud бўлади.

Мана бу жиҳатлар эса бизга сабоқ бўлиши керак...

Одильон ТОЖИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ИККИЛАМЧИ БОЗОР УЙЛАРИ КРЕДИТИ ЎЗГАРДИ: ИШОТЕНЖА ЮҚОРИ МАОШ ОЛАДИГАНЛАР УЧУНМИ?

Марказий банк маълумотига кўра, 2021 йил давомида тижорат банклари 59 минг 570 нафар фуқарога 9,8 трлн. сўм (2020 йилда 9,1 трлн. сўм) миқдорида ипотека кредити берилган. Кредитларнинг 6 790,2 млрд. сўми Молия вазирлиги, 1 956,8 млрд. сўми Ўзбекистон ипотекани қайта молиялаш компанияси, 867,1 млрд. сўми банкларнинг ўз маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган. Кредитларнинг 13 минг 341 таси (2442,6 млрд. сўм) ёки 22 фоизи иккиламчи бозорга, 46 минг 229 таси (7351,5 млрд. сўм) ёки 78 фоизи бирламчи бозорга ажратилган.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

Юқоридаги рақамлардан кўриниб турибдики, йилдан-йилга ипотека кредитига эҳтиёж ортиб бормоқда. Тахририятимизга келиб тушаётган мурожаатларнинг аксарияти айнан уй-жой масаласи билан боғлиқ. Мурожаатларни ўрганиш чоғида ўртача ойлик маош олиб ишлайдиган фуқароларнинг уй олиш учун бошлангич тўловни тўлашга имконияти йўқлиги ёки ипотека кредитини тўлаш учун ойлик маошлари етмаслиги маълум бўлади.

Мурожаат қилган фуқароларга Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 25 мартдаги 182-сон қарорига кўра тасдиқланган «Уй-жой сотиб олиш учун фуқароларга субсидия тўлаш тартиби тўғрисида»ги Низомга асосан, даромади кам, уй-жойга муҳтож аҳолига субсидия асосида уй-жой ажратилаётганини, берилган субсидияни Президентимизнинг 2021 йилнинг 9 декабрдаги «Бозор тамойилларига асосланган ипотека кредитлари орқали аҳолини уй-жой билан таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармони асосида қурилган уй-жойлардан олиш имкониятлари яратилганини тушунтиряпмиз. Бироқ...

ТОШКЕНТ ШАҲРИ МИСОЛИДА...

Юқоридаги ҳужжатларда кредит олган аҳоли учун фоз тўловларининг Тошкент шаҳрида 5 фоз, бошқа ҳудудларда 10 фоздан юқори қисмига суб-

сидия берилиши кўзда тутилган. Аммо кўпчилик фуқароларимиз субсидияларни олиш жуда мураккаб экани, юзтадан битта мурожаат қаноатлантирилиши, аризалари асоссиз рад этилиши ҳақида айтишади. Ҳўи, бунинг сабаби нимада?

Тошкент шаҳар Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш бош бошқармаси берган маълумотга кўра, 2021 йил якунида субсидия олиш бўйича 14 мингдан зиёд фуқаро ариза билан мурожаат қилган. Шундан 4 минг 377 нафарининг аризаси қаноатлантирилган. Бундан кўриниб турибдики, мурожаат қилган фуқароларнинг учдан бирига субсидия берилган.

Яна бир муаммо — мурожаати қаноатлантирилган фуқаролар субсидия асосида қурилган уйлар йўқлиги, мавжудларининг нархи эса «осмон»да эканини айтмоқда. Хусусан, 2021 йилда пойтахтлик 4 минг 377 нафар фуқарога субсидия ажратилган. Уларнинг 477 нафари базўр субсидия асосида қурилган уйларни толгани юқоридаги фикрлар, эътирозлар асосли эканининг исботи эмасми?

Дарҳақиқат, ҳозирда республика-миз банкларида иккиламчи уйлар учун ипотека бериш вақтинчалик тўхатилган бўлиб, айрим тижорат банклари ўз ресурслари ҳисобидан бозор нархларига ипотека кредитлари ажратмоқда. Ўзбекистон Ипотекани қайта молиялаштириш компаниясининг маълум қилишича, жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида Молия вазирлиги ресурсларини жалб этилиши назарда тутилмоқда.

Компания томонидан тақдим этиладиган ресурс талаблари асосида иккиламчи бозордан уй-жой сотиб олиш учун 2021 йилда 1,9 трлн. сўм миқдорида ипотека кредитлари ажратилди, 2022 йил давомида 2,0 трлн. сўм миқдорида кредитлар ажратилиши режалаштирилмоқда. Шунингдек, 2022 йилнинг 1-чорагида тижорат банклари томонидан ажратилган ипотека кредитлари 42 млн. АҚШ доллар миқдорида қайта молиялаштирилади. Компания томонидан халқаро молия ташкилотларидан қўшимча маблағлар жалб этилиши бўйича тегишли ишлар олиб борилмоқда ва 2022 йилнинг иккинчи ярим йиллигида ўзлаштирилиши бошланиши кутилмоқда.

ФОИЗЛАР ЖУДА ЮҚОРИ...

Гоҳида пойтахтда яшайтган фуқаролар битта уйда икки, уч оила тўқи-

либ яшайтгани, ипотека кредитига уй-жой олмоқчи бўлса, кредит фоизи баланд эканидан нолишади. Бу фикрлар қанчалик асосли?

Мутасадди раҳбарлар аҳоли мурожаатларини ҳал этиш ўрнига ҳамон «Отанга бор, онанга бор» қабiliда иш тутишмоқда. Мана шу иллат йўқолсагина, муаммолар жойида ҳал бўларди. Мисол учун, Қурилиш вазирлиги уй-жойларнинг вақтида, сифатли қурилишини назоратга олса, Марказий банк ипотека кредитларининг фозиз ставкасини пасайтиришни кўриб чиқсагина, муҳтож аҳоли уили бўларди.

Айрим тижорат банклари ўз ресурслари ҳисобидан бозор нархларида ипотека кредитлари ажратмоқда. Уларнинг шартлари ва фозизлари билан танишдик. Хусусан:

«Миллий банк» ипотека кредитлари муддати — 120 ой, кредит фозиз ставкаси: бошлангич бадал 25 фозиз бўлса — 24 фозиз, агар бошлангич бадал 30 фозиз бўлса — 23 фозиз ва бошлангич бадал 40 фозиз бўлса — 21 фозизни ташкил этмоқда; «Hamkorbank»да ипотека кредит муддати — 10 йилгача. Бошлангич бадал — 26 фозиз, кредит фозиз ставкаси — 24 фозиздан иборат; «Infibank»да ипотека кредитлари бошлангич бадал 26 фозиздан 50 фозизгача бўлганда — кредит муддати — 120 ой, бошлангич бадал 51 фозизга тенг ва ундан юқори бўлса — 180 ой. Кредит фозиз ставкаси — 24,99 фозиз; «Капиталбанк» ипотека кредитлари муддати — 10 йилгача, кредит фозиз ставкаси бошлангич бадал камида 51 фозиз бўлса — 26 фозиз, бошлангич бадал камида 26 фозиз бўлса — 28 фозиз.

Бу таҳлиллардан кўриниб турибдики, уй-жой олиш учун кредит фозизлари жуда юқори. Мисол учун, тошкентлик фуқаро икки ёки уч хонали уй олиши

учун ҳисоб-китобларга кўра, ойига 8 миллион сўмгача кредит тулашига тўғри келади. Бу ҳолатда оддий давлат ташкилотида ишлайдиган ўртача 5-6 миллион сўм маош оладиган фуқаролар қандай қилиб кредит тўлай олади?

— Март ойида пойтахтда иккиламчи уй-жой бозоридagi ўртача нархлар ўтган ойга нисбатан 2,4 фозизга ошди, — дейди Иқтисодий тадқиқотлар ва ислохотлар маркази сектор мудири Халилulloҳ Ҳамидов. — Энг юқори ўсиш суръатлари Чилонзор (3,7 фозиз), Мирзо Улугбек (3,7 фозиз) ва Сергели (3,2 фозиз) туманларида қайд этилди. Марказимиз ҳисоб-китобларига кўра, ҳозир Ўзбекистонда уй сотиб олиш учун ўртача 10,1 йиллик меҳнат фаолияти (дошмий маош билан) талаб этилади. Бунда Самарқанд (14,2 йил), Тошкент (13,3 йил) ва Наманганда (12,8 йил) кўпроқ вақт керак бўлса, Фарғона (7,6 йил) ва Урганчда (7,5 йил) бу кўрсаткич нисбатан паст. Таққослаш учун, уй сотиб олиш учун Қозоғистонда 9,5 йил, Россияда 15,3 йил, Грузияда 14,4 йил ва Украинада 11,2 йил керак бўлади.

Ҳисоб-китобларга кўра, мамлакатимизда ипотека кредити асосида уй-жой сотиб олиш имкониятига эга аҳоли улуши ўртача 24,1 фозизни ёки 2,1 млн. оилани ташкил этади. Самарқанд (12,9 фозиз), Наманган (18,6 фозиз) ва Тошкент шаҳрида (8,1 фозиз) уй-жой нархларининг юқорилиги туфайли бундай имкониятга эга бўлганлар республикадаги ўртача кўрсаткичдан сезиларли даражада паст. Аксинча, бошқа ҳудудларга қараганда Фарғона (34,9 фозиз) ҳамда Урганч (43,5 фозиз) шаҳарларида уй олиш имкониятига эга бўлганлар улуши кўпроқ.

АРЗОН УЙЛАР ҚУРИЛМАЯПТИ...

Давлатимиз раҳбари аҳолини уй-ли-жойли қилиш масаласини давлат сиёсати даражасига кўтарди. Бу борада қатор ҳужжатлар имзолаб, миллиард-

лаб маблағлар ажратилмоқда. Аммо нега бу уйлар қурилмапти? Бу уйларни қуришга нима ҳалақат бермоқда?

Мисол учун, Президентимизнинг 2021 йил 11 мартдаги «Бозор тамойилларига асосланган ипотека кредитларини ажратиш орқали аҳолини уй-жой билан таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги фармониға мувофиқ, 2021 йилда Тошкент шаҳрида 7 мингта уй-жой қурилиши белгиланган эди. Қурилиш вазирлигининг берган маълумотиға кўра, бу уйлар қурилмаган. Сабабини сураганимизда, бунга жўяли жавоб қайтарилмади.

Яна бир мисол, Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 6 декабрдаги «Уй-жойга муҳтож хотин-қизларни уй-жой билан таъминлаш ҳамда Тошкент шаҳрида бошпанасиз, оғир турмуш шароитига тушиб қолган фуқароларнинг яшаш шароитини яхшилаш тўғрисида»ги қарори қабул қилинган эди. Мазкур ҳужжатда Тошкент шаҳрида бошпанасиз, шароити оғир аёлларга уй-жой ажратиш кўзда тутилган. Бироқ Тошкент шаҳар ҳокимлигининг берган маълумотиға кўра, бундай уйлар қурилмаган. Ҳужжат ижроси ташкилотлар уртасида сансалор бўлиб турганини маълум қилди.

Хулоса қилиб айтганда, мутасадди раҳбарлар аҳоли мурожаатларини ҳал этиш ўрнига ҳамон «Отанга бор, онанга бор» қабiliда иш тутишмоқда. Мана шу иллат йўқолсагина, муаммолар жойида ҳал бўларди. Мисол учун, Қурилиш вазирлиги уй-жойларнинг вақтида, сифатли қурилишини назоратга олса, Марказий банк ипотека кредитларининг фозиз ставкасини пасайтиришни кўриб чиқсагина, муҳтож аҳоли уили бўларди. Талаб ва таклиф ҳамоҳанглигига эришиш керак. Ипотека бозорида арзон уйлар кўпроқ қурилиши, ҳақиқий эҳтиёж ҳисобга олиниши, фақат қиммат уйлар қуриш тенденцияси қайта кўриб чиқилиши лозим.

ИМКОНИАТ

КИЧИК ТАДБИРКОРЛАРГА 5 МЛРД. СЎМГАЧА КРЕДИТ АЖРАТИЛАДИ

Ўзбекистон Президентининг «Худудларда тадбиркорлик лойиҳаларини молиялаштириш механизмларини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра, кичик тадбиркорлик субъектлари фаолиятини молиялаштириш учун тажорат банкларига Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг маблағлари ҳисобидан 300 миллион АҚШ доллари эквивалентида кредит линияси ажратилади. Кредит линияси тижорат банкларига 7 йил муддатга, шу жумладан, 3 йиллик имтиёзли давр билан йиллик 10 фозиз ставкада миллий валютада берилади.

Нурали ХОЛМУРОВОВ, Марказий банк Жамоатчилик билан алоқалар ва коммуникацион сиёсат департаменти ходими.

Тижорат банклари мазкур кредитларни ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш учун йиллик 14 фозиз ставкада, 5 йилгача муддатга, шу жумладан, 2 йилгача бўлган имтиёзли давр билан 5 миллиард сўмгача миқдорда ажратади. Қарорга кўра,

- тадбиркорлик субъектларининг фаолият даври 6 ойгача бўлганда — 1 миллиард сўмгача;
- 6 ойдан 1 йилгача бўлганда — 2 миллиард сўмгача;
- 1 йилдан 2 йилгача бўлганда — 3 миллиард сўмгача;
- 2 йилдан 3 йилгача бўлганда — 4 миллиард сўмга;
- 3 йилдан ошганда — 5 миллиард сўмгача кредитлар ажратилади.

Кредит линияси маблағларининг камида 70 фоизи Нукус шаҳридан, вилоятларнинг маъмурий марказларидан ва вилоят бўйсунувида бўлган шаҳарлардан ташқари худудларда фаолият кўрсатаётган тадбиркорларга берилиши кўзда тутилган. Бу борада маҳаллаларнинг ҳам ўз

ўрни бор. Хусусан, Президентимизнинг «Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш бўйича давлат сиёсатининг ўстувор йўналишлари тўғрисида»ги фармониға мувофиқ, ҳар бир маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича туман (шаҳар) ҳокимининг ёрдамчиси лавозими таъсис этилган. Ҳоким ёрдамчилари юқорида зикр этилган янги қарорнинг мазмун-моҳиятини маҳаллаларда аҳоли ва тадбиркорлик субъектлариға тушунтириш, маҳаллаларда қарор талабларига жавоб берадиган тадбиркорлик субъектлари бўлган тақдирда, уларнинг лойиҳаларини туман ҳокимликлари ва хизмат кўрсатувчи тижорат банклари филиаллари билан ҳамкорликда молиялаштириш чораларини кўриши ҳамда лойиҳалар молиялаштирилгандан сўнг, уларнинг самарадорлигини ҳамкорликда таъминлаш лозим бўлади.

Бир сўз билан айтганда, Президент қароридан кузланган мақсад худудлар-

да амалга оширилаётган тадбиркорлик лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлаш, тадбиркорлик ташаббусларининг ўз вақтида амалга оширилишини таъминлаш орқали кичик ва ўрта тадбиркорликни янада ривожлан-

тиришдан иборат. Бу тадбиркорлик орқали ўз оиласини тебратиб, шу билан бир қаторда, янги иш ўринлари ташкил қилиш орқали одамларға манфаат келтирадиганлар сонини янада ошишиға хизмат қилади.

«ГУАНЧЖОУ»НИ РЕКЛАМА ҚИЛГАНЛАР ЭНДИ НИМА ДЕЙИШАДИ?

Қуни кеча хитойлик «тадбиркор», «шифокор»лар томонидан очилиб, юртимизда бир неча йилдан буён фаолият юритиб келаётган «Гуанжоу» ноанъанавий табобат клиникасининг кирдикорлари фош этилди. Тўғри, ҳали тергов давом этмоқда, ҳали суд бўлади. Бировни, айниқса, хорижий инвесторни олдиндан жиноятчи, деб аташга қонун йўл қўймайди. Аммо тегишли идоралар томонидан тарқатилган маълумотлар «Гуанчжоу» мижозларни алдаб келганидан далолат бермоқда.

Улугбек ИБОДИНОВ.

Клиниканинг Тошкент шаҳридаги филиалларидан бирида суратга туширилган лавҳалар «шифокор»лар Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган турли арзон дори воситалари, масалан, оддий аспирин, демидрол, ранитиддин, но-шпа, де-нол, энам ва бошқа юрак касалликлар, оғриқ қолдириш учун фойдаланиладиган таблеткаларни чироили идишларга жойлаб, қутисини 1,5-2,5 миллион сўм ва ундан ҳам қимматига пуллаб келганини кўрсатмоқда. Клиниканинг «ишлаб чиқариш» бўлими кўздан кечирилганида юзлаб юқоридаги каби арзон воситаларнинг бўш қутилари топилди. Қадоклаш бўлимида эса таблеткалар махсус аппаратда бошқа қутилар, идишларга жойланаётганига гувоҳ бўлинди.

ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ ИДОРАЛАРИ НИМА ДЕЙДИ?

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси мазкур ҳолат юзасидан баёнот берган. Унда ички ишлар ва бошқа тегишли органлар ходимлари клиникага кириб, текширув ўтказгани, беморларга берилган барча дори воситалари Ҳитойдан олиб келинмаган, балки Ўзбекистондаги дорихоналардан сотиб олингани ва шу ерда янгидан қадоклангани тўғрисида гаплар бор.

Айтилишича, «Guangzhou medical of china» МЧЖ мансабдор шахслари ва ходимларига нисбатан Жиноят кодексининг 186-3-моддаси 2-қисми «б» банди (Сифатсиз ёки қалбакилаштирилган дори воситаларини ёхуд тиббий буюмларни ўтказиш мақсадида ишлаб чиқариш, тайёрлаш, олиш, сақлаш, ташиш ёки ўтказиш, шунингдек дори воситаларини ёки тиббий буюмларни дорихоналардан ва уларнинг филиал-

ларидан ташқарида реализация қилиш) аломатлари билан жиноят иши қўзғатилган. Жиноят иши доирасида мазкур клиниканинг Тошкент шаҳридаги ва бошқа вилоятлардаги филиалларида текширув ўтказилган. Ҳозирда Тошкент шаҳар ИИББ ҳузуридаги Тергов бошқармаси томонидан тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

ЛИЦЕНЗИЯ ҲЕЧ НИМАНИ ҲАЛ ЭТОЛМАС ЭКАН

Шунга қарамай, аҳолида масала юзасидан қатор саволлар вужудга келмоқда. Масалан, фирма шунча йиллар мобайнида қилғилиқларини яшириб фаолият юритгани, лицензия олгани ва уни доимий равишда қўздариб юргани айрим органларга нисбатан ишончсизлик уйғотмоқда. Айтийлик, мамлакатимиз санитария-эпидимология маркази соҳани назорат қилиб бориши ва дори воситалари намуналарини текширган ҳолда сотиш учун рухсат бериши керак эди.

— «Гуанжоу»да текшириш жараёnlари ҳали охиригача этказилгани йўқ, — дейди Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги хизмати бошлиғи ўринбосари Ботир Қурбонов. — Текширув тугагач, давлат органлари ва СЭС томонидан бажарилган ишлар бўйича ахборот берилади. Лекин ҳозиргача бўлаётган жараёнда тиббиёт муассасаси лицензия олиш учун мурожаат қилган, лицензия олиб, кейин аҳолига хизмат кўрсатишни бошлаган. Лицензия олиши жараёнида ноқонуний ҳужжат қўзатилмаган. Агарда ноқонуний ҳолат кузатилса, лицензия берилмаган бўларди. Бугунги кунда лицензияга эга бўлган барча тиббиёт муассасалари, хусусий муассасалар лицензия бериш вақтида қандай ҳолатда бўлгани тўғрисида лицензия бериш бошқармаси томонидан на-

Жони оғриб турган инсоннинг хасга ҳам ёпишиши каби хислатдан фойдаланиб бойлик орттириш илинжидагилар ҳамиша бўлган, бўлади ҳам. Майли, масаланинг ҳуқуқий тарафи билан тегишли идоралар шуғулланаверсин. Мени шифокор сифатида бошқа нарса қизиқтиради. Шунча пайтдан буён нотўғри ташхис, нотўғри даволаш усулларига ишониб келган одамлар, вақтинча оғриқ қолдирувчиларни истеъмол қилиб, тузалдим, деб юрганларнинг тақдири нима бўлади?

фақат қоғозда, балки видеотасвирда ҳам олиниб, фото-видео лавҳалар сақлаб қўйилади.

ЭНДИ НИМА БЎЛАДИ?

Бу ўринда мазкур масала ягона эмаслигини ҳаммамиз яхши тушунаимиз. Юртимизда сохта табиилар, кинначилару фолбилларга аҳоли томонидан сарфланадиган маблағлар йилга миллионлаб долларга етишини биламиз. Масалан, қўшнилариимиздан — Россия Федерациясида аҳоли бу каби луттибозларга йилга 30 миллиард АҚШ доллари миқдоридан пул сарфлар экан. Бу ҳол Россия тиббиёт ривожига жиддий халал бермоқда. Мазкур маблағнинг

жилақурса ярми замонавий тиббиётга жалб қилинса, мамлакат соҳада мисли қўрилмаган даражада тараққий этган бўларди.

— Реклама, тарғиботга ишониб сарфланган маблағлар сарфланиб бўлди, — дейди Қарши шаҳридаги «Насаф Мед» клиникаси раҳбари Дилрабо Шарипова. — Уларни энди қайтариш амримаҳол. Тиббий маданият ривожланмас экан, аҳолининг бу каби алдовларга учиб қолишининг олдини олиш ҳам даргумон. Жони оғриб турган инсоннинг хасга ҳам ёпишиши каби хислатдан фойдаланиб бойлик орттириш илинжидагилар ҳамиша бўлган, бўлади ҳам. Майли, масаланинг ҳуқуқий тарафи билан тегишли идоралар шуғулланаверсин. Мени шифокор сифатида бошқа нарса қизиқтиради. Шунча пайтдан буён нотўғри ташхис, нотўғри даволаш усулларига ишониб келган одамлар, вақтинча оғриқ қолдирувчиларни истеъмол қилиб, тузалдим, деб юрганларнинг тақдири нима бўлади? Мен «клиника»нинг мижозларига ҳозироқ бу одамлар томонидан тавсия этилган, берилган дорилар, даволаш усулларини тўхтатишни қатъий тавсия қиламан. Зеро, бу қаллобликка йўл қўйганлар учун одамлар саломатлигининг зиғирча қадри борлиғига ишонайман.

Масалан, оддий жийдани ўзимизнинг бозордан олиб, майдалаб, ичига номаслум бир нималарни қўшиб, қон босимига қарши самарали восита, деб сотишаётган экан. Қўшган дориларнинг «доза»си — миқдори, уларнинг нима экани ҳеч кимга маълум эмас. Бундан инсонга тузатиб бўлмас зарар келиши ҳам мумкин. Оддий арча илдизларини «женшен» ёки бошқа хитой табобатида қўлланиладиган табиий восита сифатида сотишган. Клиниканинг собиқ ми-

жозлари шу ондәёқ тегишли малакали врачларга кўринсин. Таҳлиллар топширишсин. Зеро, оғриқларни тез қолдириб, одам ўзини тез яхши ҳис этиши учун айрим дориларнинг «дозаси» бир неча баробар купайтириб берилиши, инсоннинг ирсигача, туғилажак фарзандигача зарарли таъсир ўтказиши мумкин. Гармонал бузилишлар, эрта ўлимлар, тўсатдан ўлимлар шу каби қалбаки дориларнинг қўлланиши оқибатида содир бўлади.

БИЗ БУ ҲАҚДА КЎП ГАПИРДИК

Бу ўринда тахририятимиз мазкур мавзунинг бир неча йиллардан буён ёритиб келаётганини ҳам айиб ўтишимиз керак. Одамларнинг саломатлиги билан ўйнашаётган фирибгарлар тўғрисида юзлаб мақолалар эълон қилганимиз. Сайтимиз, ижтимоий тармоқлардаги саҳифаларимиз, газетамизда «Табиблар нега Нобель олишмайди?», «Илгирлик фирибгарликми?», «Алҳа-дея савдоси қачон тўхтатилади?», «Дорифурушлар нега реклама қонунчилигига риоя этишмайди?», «Дори воситаларининг ноқонуний савдосига қачон чек қўйилади?» каби сарлавҳалар остида саноқсиз мақолалар чоп этилган. Биз каби тахририятлар муаммо билан курашаётган пайтда эса айрим ҳамкасбларимиз, ҳатто баъзи депутатлар ҳам бу кимсаларни реклама қилишдан даромад орттиришган.

Бизнингча, фирибгарликка чек қўйишнинг ягона воситаси, бу — соҳада реклама қонунчилигини тартибга олишдир. Хар қандай дори воситаси, тиббиёт муассасасининг тарғиботи қатъий назорат остида бўлиши шарт. Реклама роликлари, матнлари эса қатор манфаатдор идоралар ходимларидан тузилган комиссия томонидан тасдиқланганидан сўнггини эълон қилиниши керак.

БИЛАСИЗМИ?

«2022–2026 йилларда оналик ва болаликни муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида»ги Президент қарори (ПҚ—216-сон, 25.04.2022 й.) қабул қилинди. Қарорга мувофиқ, қуйидагилар ташкил этилади: — Нукус шаҳрида «Болалар тиббиёт кластери»; — 46 та туманлараро янги перинатал марказларда чақалоқлар реанимацияси бўлими; — 2022 йил 1 майдан туман (шаҳар) марказий

поликлиникалари, Тошкент шаҳри оилавий поликлиникаларида болалар бўлими; — туман (шаҳар) тиббиёт бирлашмаларида болалар анестезиология-реанимация бўлимлари ҳамда кечаю кундуз ишловчи педиатрия постлари; — Республика ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий тиббиёт марказида болаларда ирсий-генетик, орфан касалликларга барвақт ташхис қўйиш бўйича Референс лаборатория ва ҳудудларда унинг 17 та минтақавий лабораториялари.

Шунингдек, Республика ва ҳудудий перинатал марказлар ва болалар кўп тармоқли тиббиёт марказларида 2022–2023 йилларда жами 29 та шошилинч перинатал ҳамда шошилинч педиатрик мобил навбатчи реанимацион бригадалар фаолияти йўлга қўйилади. Чақалоқларда эшитиш нуқсонларини эрта аниқлаш учун аудиоскрининг тадбирлари болалар кўп тармоқли тиббиёт марказлари ва барча туғуруқ комплексларида татбиқ этилади. Болалар ҳамда ҳомиладор ва туғиш ёшидаги

аёлларни янада сифатли тиббий хизмат билан тўлиқ қамраб олиш учун 2022 йил 1 июлдан «тиббиёт бригадалари» таркибига қўшимча 3 600 та, 2023 йил 1 январдан яна қўшимча 4 900 та ўрта тиббиёт ходимлари (педиатрия ҳамшираси ва доя) штатлари ажратилади. 2022 йил 1 майдан Болалар гематологияси, онкологияси ва клиник иммунологияси марказида даволанаётган бемор болаларга қаровчи шахслар (ота-она ва бошқалар) учун бепул овқатланиш йўлга қўйилади.

«МАҲАЛЛАМИЗДА АСАЛАРИЧИЛИК РИВОЖЛАНИБ БОРМОҚДА»

Ҳудудимизда 3,5 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг асосий машғулотиди деҳқончилик, боғдорчилик ва чорвачилиқдан иборат. Бир неча йилдан буён асаларичилик ривож топяпти. 15 кун илгари саноқ ўтказган вақтимиз хонадонларда 516 та қутига асалари оилалари парваришланаётганини аниқладик. Аммо апрель-май ойлари асалари оилаларини кўпайтириш, қутиларни бўлиш мавсуми ҳисобланади. Демак, ўтган икки ҳафта мобайнида оилалар сони янада ортиб, 600 қутига етган бўлиши мумкин.

Машрабжон ЖУМАТОВ,
Фурқат туманидаги
«Эски» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Ўтган йили суриштирганимизда, асаларичилик билан шуғулланаётган хонадонларимиз ҳар қутидан ўртача 8–9 килограмм тоза асал олганини аниқлаганимиз. Шунга қарамай, ариларни қашнич кўп гуллайдиган Қамчиқ довони йўллари, янтоқ ўсадиган чўл ҳудудларига олиб бориб боққанлар 11–12 килодан ҳам ҳосил йиғишган. Соҳага кун сайин эътибор, қизиқиш ортиб бормоқда. Бу иш билан шуғулланаётган фуқароларимиз купаймоқда. Бундан ташқари, одамларимиз теракчилик билан ҳам кўп шуғулланади. Шу боис маҳалламиз водийнинг ўрмондек яшнаган ҳудудларидан — ҳақиқий «Яшил макон», десам тўғри бўлади.

Қишлоғимизда ҳозирги кунда вояга етган 50 минг туپдан ортиқ терак яшнаб турибди. Ёғочни бутун республика бўйлаб етказиб берамиз. Хоразм, Қашқадарё, Сурхондарё, Жиззах, Самарқанд вилоятларидан ҳам тадбиркор ва хунармандлар келиб, шу ердан олиб кетишади. Сардоба сув омбори фалокати пайтида маҳалламиздан уйлари вайрон бўлган ҳамюртларимиз учун 600 туپ терак ёғочини гуманитар ёрдам сифатида жўнатдик. Юқоридагилар боис аҳолиимизнинг турмуши фаровон. Бизда муаммолар кам учрайди. Ажралишлар икки йилдан буён қузатилгани йўқ. Жиноятчилик йўқ ҳисоби. Газ, ичимлик суви, электр энергияси таъминотидан узилишлар

бўлмайди. Ички йўллар 90 фоиз шағаллаштирилган. 2021 йилда қарийб бир километр жой асфальтланди. Жорий йил 3 километр йўл асфальтлаштирилиши кўзда тутилган. ТАКЛИФИМ: биз каби ихтисослашган ҳудудларда аҳоли машғулотидан келиб чиқиб саноат корхоналари, кичик бизнес субъектларини ташкил қилишга кўпроқ эътибор қаратилса, яхши бўларди. Масалан, бизда ёғоч қипиги — «опилка» жуда кўп. Аммо у умуман қайта ишланмайди. Бекорга исроф бўлади. Ваҳоланки, ҳозирда бозори жуда чаққон бўлган қурилиш моллари — ДСП, фанера ва бошқаларни ишлаб чиқаришга мослашган икки, учта корхона курси,

бемалол арзон хомашё билан таъминлай оламиз. Банклар маҳаллий тадбиркорларнинг шу каби лойиҳаларига кредитлар

ажратиши, ҳуқуқий ва амалий кўмак беришлари керак. Шунда аҳолиимиз турмуш даражаси янада кўтарилган бўлар эди.

КАСАНАЧИЛИК:

СИФАТЛИ ХИЗМАТ ВА АРЗОН МАҲСУЛОТ

2022 йил 1 июлдан бошлаб касаначиликни фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар, шу жумладан, пудрат шартномаси асосида ташкил этишга рухсат этилади

БУГУН НОГИРОНЛАР НАФАҚАНИ КУТИБ ЯШАМАЙДИ

Андижон туманидаги «Бобо ғози» маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Ҳалимжон Жўраев ўз хонадонида сават туқишни йўлга қўйиб, аввалига оиласининг эҳтиёжи учун тиним билмай изланган бўлса, бора-бора доимий даромад топиш имкони бўлмаган маҳалладошларини иш билан таъминлашнинг уддасидан чиқа бошлади.

— 15 йилдан бунён сават тўқиш билан шуғулланиб келаман, — дейди Ҳ.Жўраев. — Дастлаб тирикчилик учун шу ишни қилган бўлсам, кейинчалик хунармандчиликни ривожлантиришга бўлган эътибор ва берилаётган имтиёзлар иш қўламини ва, табиийки, даромадни оширишга рағбат уйғотди. Ҳозирда кўпроқ буюртма асосида маҳсулот ишлаб чиқаряпмиз. Оилавий корхонамизда 200 нафар хотин-қиз касаначилик асосида меҳнат қилмоқда. Бундан уларнинг ўзлари ҳам, биз ҳам манфаатдормиз. Маҳалламизда тўқилган маҳсулотлар Россия, Хитой, Украина, Туркия, БАА, Қирғизистон, Қозоғистон каби давлатларга экспорт қилинади.

Яна бир жиҳат — меҳнат қилиш имконияти чекланган фуқароларнинг касаначилик билан шуғулланиши учун кенг шароитлар яратилаётгани улар ҳаётида катта ўзгаришларга сабаб бўлаётир. Бугун улар нафақани кутиб яшаётган ногирон эмас, балки муқим иш ўрнига эга, буюртма асосида қилган иши учун вақтида пулини олиб, рўзгорини тебратётган фаол фуқаролардир. Бундай касаначилар билан ишлаш корхоналарга иқтисодий фойда келтирмоқда. Чунки касаначилар тайёрлаган буюмлар бошқа ишлаб чиқариш тармоқлари маҳсулоти-га таққослаганда арзонлиги ва сифати билан ажралиб туради.

Энг муҳими, улар янгиланган лойиҳалар асосида қурилаётган арзон уйлардан харид қилмоқда. Бу уйларнинг бошланғич бадални давлат томонидан тўлаб берилаётгани эса ногиронлиги бор фуқароларга кўрсатилаётган ғамхўрлик ифодасидир.

Жумладан, II гуруҳ ногирони Ирода Нишонбоева оиласи билан Гулистон туманидаги «Иброт» маҳалласида ижарада яшарди. Худуддаги кластер томонидан тикув машинаси ва бошқа зарур хомашё берилиб, у буюртма асосида теримчилар этаги тикмоқда. Касаначи сифатида доимий иш ўрнига, оила бюджети даромад манбаига эга, энг муҳими, бошланғич бадални тўлаб берилган арзон уй-жойлардан бирини олди. Бугун Ирода ўзини жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси, деб ҳис қилмоқда. Ҳам ишли, ҳам уйли бўл-

ган бу аёллар мустақил оиланинг бахтли бекаси сифатида жамиятимиз ривожига ҳам ҳисса қўшмоқда.

КАСАНАЧИ ВА ИШ БЕРУВЧИГА СУБСИДИЯ БЕРИЛАДИ

Албатта, юқоридаги каби мисолларни яна қўлаб келтириш мумкин. Зеро, шундай вақтлар бўлдики, хотин-қизлар қоғозда касаначилик асосида иш билан таъминланди. Улар қандай манфаат кўряпти, ўз вақтида иш ҳақлари тўлан-яптими, деган саволларга жавоб йўқ эди. Иш берувчи ташкилотлар томонидан касаначи аёлларга етарли буюртмалар келиб тушмади, натижада иш ҳақлари кам ҳисобланди ёки умуман берилмади. Кўриниб турибдики, аёллар номигагина касаначилик асосида иш билан таъминланди.

Жойларда тикув-трикотаж корхоналарида яратилаётган иш ўринлари ҳисобига хотин-қизлар бандлиги таъминлангани яхши, албатта. Аммо аёллар, асосан, қизлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга тегишли бозорлар топиш бугунги кун талабига мутлақо жавоб бермади. Натижада маҳсулотлар харидорсиз қолиб кетаверди, бу эса корхонанинг иқтисодий аҳволи ёмонлашишига олиб келиб, ойлик маошларга салбий таъсирини кўрсатмай қолмади.

Давлатимиз раҳбарининг 2022 йил 21 апрелдаги «Касаначиликни ривожлантириш асосида аҳоли бандлигини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, соҳага доир қатор чора-тадбирлар белгилаб олинди.

Жумладан, касаначиликни ривожлантириш орқали ишсиз аҳоли, айниқса, хотин-қизлар, меҳнатга лаёқатли ногиронлиги бўлган шахслар бандлигига кўмаклашиш, шунингдек, ишлаб чиқариш ва хизматлар кўрсатишни янада кенгайтириш мақсадида 2022 йил 1 июлдан бошлаб касаначиликни фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар, шу жумладан, пудрат шартномаси асосида ташкил этишга рухсат этилди.

Қарорга кўра, 2022 йил 1 июлдан 2025 йил 1 январгача касаначиларга даромад солиғи касаначиликдан олинадиган жами даромадни 50 фоизга, 1 ойда кўпи билан 1 миллион сўмгача камайтирган ҳолда ҳисобланади. Касаначилар ижтимоий солиқ тўловини ўзини ўзи банд қилган шахслар учун белгиланган тартибда амалга оширади.

Олис ва чекка ҳудудлардаги маҳаллаларда (жами 252 та) касаначиликни ташкил этган тадбиркорларга дастлабки 3 ойдаги фаолияти учун 1 ойлик ўртача даромади миқдорида бир марталик

субсидия ажратилади. Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси томонидан касаначилар сони камида 10 нафар бўлган тадбиркорларга кредит суммасининг 75 фоизи миқдорида кафилилик берилади.

2022 йил 1 июлдан 2025 йил 1 январгача «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»га киритилган ёки «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри»да бўлган ва касаначилик билан шуғулланаётган фуқароларга асбоб-ускуналар харид қилиб бериш харажатларининг 50 фоизгача бўлган қисми, бироқ БҲМнинг 10 бараваригача (2 млн. 700 минг сўмгача) миқдорида субсидия ажратилади.

Субсидия тадбиркорлик субъекти ва туман (шаҳар) аҳоли бандлигига кўмаклашиш марказлари ўртасида тузиладиган ижтимоий контрактга асосан ажратилади. Бунда субсидия ҳисобида

харид қилинган асбоб-ускуналар касаначига бепул берилади.

КАСАНАЧИ ҚАЕРДА ЎҚИТИЛАДИ?

Ҳужжатга кўра, касаначилар билан ишлайдиган тадбиркорларга оилавий тадбиркорлик дастуридан 500 миллиард сўм йўналтирилади. Касаначилар иш берувчи буюртмаси асосида «Ишга марҳамат» мономарказлари, туман касб-хунарга ўқитиш марказлари ва маҳалла аҳолисини касб-хунарга ўқитиш масканларида ўқитилади.

Ҳоким ёрдамчилари ва туман аҳоли бандлигига кўмаклашиш маркази ходимлари касаначилик асосида фуқароларни ишга олиш истагидаги тадбиркорларни аниқлайди. Касаначилик бўйича касблар рўйхати шакллантирилиб, «Ягона миллий меҳнат тизими» идоралараро дастурий-аппарат комплекси таркибида

мавсумий ва касаначилик ишлари портали ишга туширилади. Касаначиларни ўқитиш харажатлари Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси ҳисобидан қўлаб берилади. 2023 йил 1 январдан нодавлат таълим муассасаларида ҳам давлат буюртмаси асосида касаначиларни ўқитиш йўлга қўйилади.

Хуллас, эндиликда касаначиликни ривожлантириш учун иш берувчилар ва фуқароларга нима керак бўлса, барча шароитлар яратилади. Бундан кўзланган мақсад аниқ: одамлар бандлигини таъминлаш, уларга хонадонидан чиқмай даромад топиш имконини яратиш, келгусида пенсия таъминоти учун зарур заҳираларни яратиш. Президент қарорида эса бу жиҳатларнинг барчаси мужассам бўлган.

Содиқ АБДУРАСУЛОВ.

2021-2022 ЎҚУВ ЙИЛИНИНГ МАЙ ОЙИДА ЎЗДК ПЎЛАРИ БЎЙИЧА ЛАВОЗИМЛАР УЧУН ЎТКАЗИЛАДИГАН ТАНЛОВ НОМЗОДЛАРИ

Т/р	Кафедра номи	Номзодларнинг Ф.И.О.	Муддати	Изоҳ
ПРОФЕССОР ЛАВОЗИМИГА				
1	«Музыка тарихи ва танкиди»	Галушенко Ирина Георгиевна	31.05.2017-31.05.2022	Эгаллаб турган лавозимига
ДОЦЕНТ ЛАВОЗИМИГА				
1	«Оркестр дирижёрлиги»	Азимов Элдар Сарварович	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
2	«Факультетлараро фортепиано ижрочилиги»	Шамирзаева Галина Юрьевна	31.05.2017й. 31.05.2022	Эгаллаб турган лавозимига
3	«Факультетлараро фортепиано ижрочилиги»	Баширова Альфия Аскаровна	28.02.2017й. 28.02.2022	Эгаллаб турган лавозимига
4	«Махсус фортепиано»	Лебедева Наталья Семёновна	28.02.2017й. 28.02.2022	Эгаллаб турган лавозимига
5	«Торли чолгулар»	Овчинников Дмитрий Петрович	1.03.2022 30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
КАТТА ЎҚИТУВЧИ ЛАВОЗИМИГА				
1	«Пуфлама ва зарбли чолгулар»	Ниязов Юсуп Якубович	26.01.2017й. 26.01.2022	Эгаллаб турган лавозимига
2	«Халқ чолгуларида ижрочилик»	Тихонов Анатолий Степанович	29.12.2016й. 29.12.2021	Эгаллаб турган лавозимига
3	«Ўзбек тили ва ижтимоий фанлар»	Талипова Нилуфар Абдувасиковна	30.05.2017-30.05.2022	Эгаллаб турган лавозимига
4	«Ўзбек мусикаси тарихи»	Джуроева Лайло Шухратовна	11.02.2022 30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
ЎҚИТУВЧИ ЛАВОЗИМИГА				
1	«Халқ чолгуларида ижрочилик»	Раджабов Тахир Юнусович	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
2	«Ўзбек мусикаси тарихи»	Хамдамова Наргиза Турсунбаевна	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
3	«Камер мусикаси»	Султанова Екатерина Ростиславовна	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
4	«Концертмейстерлик маҳорати»	Фарзалиева Севинч Эмировна	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
5	«Концертмейстерлик маҳорати»	Саттаров Дилшоджон Акрам ўғли	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
6	«Факультетлараро фортепиано ижрочилиги»	Эсоналиев Абдулатиф Абдужабборович	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
7	«Академик хор дирижёрлиги»	Хайдарова Гавхар Абдувахоб кизи	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
8	«Муסיкий овоз режиссёрлиги ва информатика»	Мадаминов Бунёдбек Мадаминович	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
9	«Академик хонандалик ва опера тайёрлови»	Азизова Раъно Абалвасовна	06.09.2021-30.06.2022 (ўқитувчи)	Эгаллаб турган лавозимига
10	«Композиторлик ва чолгулаш»	Акрамов Фаррух Исомидинович	06.09.2021-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига
11	«Махсус фортепиано»	Ислямова Дилара Ризаевна	05.01.2022-30.06.2022	Эгаллаб турган лавозимига

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар адлия бошқармаси томонидан 2017 йил 4 октябрда ТН № 000977-рақам билан (Реестр бўйича тартиб рақами – 976) рўйхатдан ўтган "Barrister Palvanov" адвокатлик бюроси

ТУГАТИЛАДИ

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой муддат ичида Тошкент шаҳри Ислон Каримов кўчаси, 16-А уй манзилида қабул қилинади.

Телефон: (90) 663-27-43

«ЯШИЛ МАКОН»

УМУММИЛЛИЙ ЛОЙИХАСИ ЖАДАЛ ДАВОМ ЭТМОҚДА

БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги доимий вакили Матильда Димовска юртимизда кенг қулоч ёзган «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси бўйича бутун мамлакат бўйлаб 1 млрд. даракт экиш ташаббусини ҳудуд ҳавосини тозалаш ва одамлар ҳаётини сақлаб қолишга хизмат қилади, деб баҳолади. Шу билан бирга, унинг фикрича, дарактларни экиш ва парваришlash жараёнини бошқариш бўйича комплекс ёндашув қабул қилинмаса, дарактларнинг тақдирини мавҳум бўлиб қолиши мумкин. Бу борада қўчат экишни техник-иқтисодий асослаш ва лойиҳа иштирокчиларининг саъй-ҳаракатларини самарали мувофиқлаштириш тизими зарур.

Улкан мақсад ва узоқни кўзлаган мазкур ташаббуснинг амалий самараси ҳақида қўп гапириш мумкин. Биламизки, унга кўра, келгуси беш йил давомида мамлакат бўйлаб 1 млрд. туپ даракт ва бута қўчатлари экилиши лозимлиги назарда тутилган. Лойиҳа шаҳар марказларидаги ҳавони тозалаш, одамлар ҳаётини сақлаб қолиш ва уларнинг турмуш шароитини яхшилашга ҳисса қўшади. Ташаббус, шунингдек, Ўзбекистон иқлим ўзгариши оқибатларини юмшатиш ва иқлим таъсирига мослашиш бўйича Париж битими доирасида ўз зиммасига олган мажбуриятларнинг бажарилишига хизмат қилади. Муайян ҳудудларда эса дарактлар тупроқ сифатини яхшилаб, чўлланишнинг олдини олиш ва ҳатто бу жараёни орта қайтаришга ёрдам бериши мумкин.

Илк натижалар ташаббус эълон қилингандан бир неча кун ўтибқ кўзга кўрина бошлади. Негаки, қўчат экишдек савобли ишга қўллаб ташкилотлар, маҳаллалар ва кенг жамоатчилик сафарбар этилганди. Президент матбуот хизмати хабарига кўра, 2021 йил охирига келиб 85 млн. туپ қўчат экилган бўлса, шу йилнинг баҳор ойларида қўшимча 125 млн. дона қўчат экилиши мўлжалланган.

Жараён тартиқликл билан жадал сурьатда давом этаётган бўлса-да, дарактларни экиш ва парваришlash жараёнини бошқариш бўйича самарали ва кенг қамровли ёндашув қабул қилинмаса, дарактлар ва, умуман, дастурнинг тақдирини мавҳум бўлиб қолади. БМТ вакили ҳам айнан шу ҳақда гапирди.

— *Кўпгина ташкилотлар ва фуқароларнинг саъй-ҳаракатларига қарамай, ҳар томонлама парвариш қилиш ва бошқаришсиз экилган қўчатларнинг тақдирини олдиндан айтиб бўлмайди.* — дейди Матильда Димовска.

— *Ишга киришшидан олдин қандай даракт ва бута турларини, қаерда ва қандай экиш, қандай парвариш қилиш кераклигини илмий нуқтаи назардан аниқлаш керак. Шунингдек, маблағларни, жумладан, маҳаллий нодавлат маблағларни жалб қилиш бўйича кенг қўллаш ишларини бошлаш керак.*

Муваффақиятга эришиш, яъни қўчатлар илдиэ отиб, осмонга бўй чўзишини таъминлаш, углерод ташланмалари ҳажмини камайтириш ва улар билан кейинчалик потенциал равишда савдо қилиш имкониятини қўлга киритиш учун саъй-ҳаракатлар мамлакат миқёсида самарали тарзда мувофиқлаштирилиши лозим. Лойиҳани қўллаб-қувватлаш ва унинг барқарорлигини таъминлаш учун инновацион молиялаштириш ечимлари ишлаб чиқилиши мумкин.

Инновациялардан фойдаланиш, масалала илмий ёндашиш бўйича, аиникса, Оролбўйи минтақаси юқори самаратга эришмоқда. Бунга 2018 йилдан буён ҳукумат ва БМТ Тараққиёт дастури томонидан қўллаб-қувватланаётган ўрмонлаштириш бўйича қизгин кампания сабаб. Мазкур кампания доирасида саксовул қўчати танлаб олинган бўлиб, у урғоқчиликка чидамли ўсимлик ҳисоблангани боис тупроқни химоя қилиш ва ортиқча бутланишни камайтириш, пировардида, маҳаллий микроиқлимни яхшилаш учун кенг миқёсда экилмоқда.

2030 йилга қадар 500 минг гектар майдонга саксовул экиш бўйича белгиланган мақсадга Ўзбекистон Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси 2020 йилдаёқ эришишга муваффақ бўлди. «Яшил макон» ташаббуси БМТ Бош Ассамблеясининг Оролбўйи минтақасини экологик инновациялар ва технологиялар ҳудуди, деб эълон қилиш тўғрисидаги 2021 йилги резолюцияси мақсадлари билан ҳамоҳанг. Дунёнинг 60 та давлати ҳаммуаллиф бўлган ушбу муҳим ҳужжат атроф-муҳит ҳолатини тиклаш ва яхшилаш, табиий ресурсларни, шу жумладан, сув ресурсларини асраш ва минтақадаги турмуш даражасини яхшилаш учун тадқиқотлар ўтказиш ва илмий фаолият юритишга қақиради.

БМТТД мазкур саъй-ҳаракатларни тўлиқ қўллаб-қувватлаган ҳолда Ўзбекистон Ҳукуматиға комплекс чора-тадбирлар туркумини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда кўмаклашиш мақсадида, инновациялар, технология ва сиёсат соҳасидаги мутахассисларни ўз ичига олган қўп тармоқли гуруҳни тузди.

Бизнинг-ча, «Яшил макон» — юқори мақсадларга йўналтирилган жадал ташаббус бўлса-да, пухта тайёргарлик ва режалаштириш орқали унинг янада самаралироқ бўлишини таъминлаш мумкин. Ўрмонлаштириш ва ўрмонларни қайта тиклаш дастурлари доирасида исталган натижаларга эришиш учун узоқ муддатли инвестициялар ва бошқарув билан бир қаторда, пухта режалаштириш ҳамда доимий диққат-эътибор талаб этилади.

Ўзбекистон каби сув тақчилиги кузатиладиган мамлакатларда дарактзорлар барпо этиш сув ресурсларига бўлган юкламани янада оширади. Ўрмончилик соҳаси мутахассисларининг таъкидлашича, дарактзорларни барпо этишдаги асосий масала — бу дарактларнинг қайси турларини экиш, қаерда ва қандай зичликда экиш ва бошқалар.

Айрим мамлакатлар дарактзорларни яратиш дастурларини муваффақиятли амалга оширишга эришган. Масалан, Хитойда «Буюк яшил девор» лойиҳаси натижасида чанг бўронларининг тақоррланиш даражаси ва жадаллиги пасайган бўлса, Африканинг Сахел ҳудудидати чўлланишга қарши кураш бўйича умумафрика дастури доирасида Сенегалда 40 минг гектар майдонга 12 миллион туپ даракт экилди.

Бошқа мамлакатларнинг муваффақиятлари ва муваффақиятсизликларидан олинаниган сабоқлар қўтилмаган оқибатлар хавфини камайтиришга ёрдам беради.

«Яшил макон» давлат жамғармасининг ташкил этилиши мақтагулик илк қадам, аммо мақсадга эришиш учун давлат инвестицияларининг ўзигина етарли бўлмайди. Жалб қилинадиган нодавлат маблағларининг ҳажмини кўпайтириш ҳамда инвестиция ва молиялаштириш манбаларини кенгайтириш лозим. Буларга ўрмонлардан барқарор фойдаланиш ва ўрмон хўжалигини ривожлантириш мақсадларига йўналтирилган халқаро молиялаштириш, хусусий ички молиялаштириш ва яшил/БРМ облигациялари киради.

БМТТД ва унга ёндош ташкилотлар, жамғармалар ҳамда БМТ дастурлари мазкур ташаббусни муваффақиятли амалга оширилишини тилаган ҳолда «Яшил макон» дастурини келгуси беш йиллик даврдаги барча бошқичларда қўллаб-қувватлашга тайёрглигини билдирди.

У.ИБОДИНОВ.

ПРЕЗИДЕНТ МАТБУОТ
ХИЗМАТИ ХАБАРИГА
КўРА, 2021 ЙИЛ
ОХИРИГА КЕЛИБ 85 МЛН.
ТУП ҚЎЧАТ ЭКИЛГАН
БЎЛСА, ШУ ЙИЛНИНГ
БАҲОР ОЙЛАРИДА
ҚЎШИМЧА 125 МЛН.
ДОНА ҚЎЧАТ ЭКИЛИШИ
МЎЛЖАЛЛАНГАН.

ТАРБИЯ КОДЕКСИНИ КЕЧИКТИРМАЙ ТАЙЁРЛАШ ЗАРУР

Маҳалламиз тарихда қуролсозлар ҳудуди сифатида машҳур бўлганлиги учун «Пичоқчи» деб номланган. Ота-боболаримиз аскарлар учун қилич, совут, қалқонлар, жанговар отлар учун совутлар ва, ҳатто милтиқ қуйишгани тўғрисида маълумотлар бор.

Баҳодир БОБОЕВ,
Марғилон шаҳридаги
«Пичоқчи» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Бугунги кунда маҳалламизда 4 минг нафардан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Яқинда ташкил қилинган «Хунармандлар маркази» таркибиди яна 7 та замонавий тураржой бинолари бунёд этилди. Натижада аҳоли сони яна ортиб бормоқда. Бизда аҳолининг асосий қисми ўзини ўзи банд қилган. Косибчилик, атлас, адрас тўқиш, қандолатчилик, гиламдўзлик ривожланган. Мазкур соҳаларда одамлар яхши даромад қилишади. Масалан, яқинда бир гиламдўзимиз интернет орқали коллекциячиларга ипак гиламини 50 минг долларга сотгани тўғрисида айтилди.

Бундан ташқари, ҳудудимизда улғуржи ва деҳқон бозорлари жойлашган, темир йўл вокзали бор. Бу жойларда ҳам аҳолининг катта қисми иш билан таъминланган. Шу боис меҳнат миграцияси билан боғлиқ муаммолар йўқ ҳисоби.

Ҳудудимиз доимо мутасадди раҳбарларнинг эътиборида бўлиб келган. Шу боис бўлса керак, муаммолар жуда кам. Газ, электр таъминоти узилмайди. Ичимлик сув барча ҳудудларга етиб борган. Қўчалар асфальтланган. Бир неча муаммоси бор йўлларимиз ҳозирда қайта таъмирланяпти. Маҳалла учун янги бино қуриляпти.

Ажралишлар бу йил кузатилмади. Аммо икки йил илгари иккита ҳолат кузатилганди. Сабаби фарзандсизлик. Иккала ҳолатда ҳам оилани сақлаб қолишнинг имкони йўқ эди. Ажралишларнинг сабабини тўқликка-шўхлик, деб биламан. Тўғриси, ҳозирги оилаларнинг бирортаси биз яшаган шароитларда эмас. Егани олдида, емагани кетида. Аммо кўз улғур тўймайди. Қолаверса, ҳозирги ёшларда сабр йўқ. Улар ҳамма нарсатга бугун, ҳозир эришгиси келади. Муаммонинг илдиэи мана шунда.

Бунда биз катталарнинг ҳам етарлича айбимиз бор. Мен кўрмаганини болаларим кўрсин деб, ҳамма нарсани қўлиб бераймиз. Натижада ёшлар ўзини дунёнинг маркази, деб ҳисоблай бошлашяпти. Ҳамма нарса унга бўлиши керакдек тушунчага эга. Айрим ёшлар, худбин, исрофгар ва дангаса бўлиб ўсяпти.

ТАКЛИФИМ:

тарбия кодексини ишлаб чиқишимиз керак. Унда тарбияга зарарли таъсир қилувчи барча омилар очиқ-ойдин баён қилиниши, ҳар бир ташкилот, ОАВлар, мактаблар, олий таълим, ички ишлар, санъаткорлар, маҳалла фаолларининг бу борадаги вазифалари белгилаб қуйилиши зарур.